

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ  
МОНАШЕВО АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

20 июль 2026 ел

N 25

Татарстан Республикасы  
Менделеевск муниципаль районы  
Монашево авыл жирлегендә  
бюджет процессы турында  
нигезләмәне раслау турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә Татарстан Республикасы  
Менделеевск муниципаль районы Монашево авыл жирлеге Советы  
КАРАР КЫЛДЫ:

1. «Татарстан Республикасы Менделеевск районы Монашево авыл жирлегендә бюджет процессы турында» нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.
  2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында [www.mendeleevsk.tatar.ru](http://www.mendeleevsk.tatar.ru) «Монашево авыл жирлеге» бүлегендә урнаштырырга.
- Менделеевск муниципаль районы Монашево авыл жирлеге Советының 2022 елның 22 мартындагы 55 нче номерлы, 2022 елның 23 июнендәге 62 нче номерлы, 2022 елның 07 декабрендәге 71 нче номерлы, 2023 елның 9 февралендәге 78 нчы номерлы, 2023 елның 15 мартындагы 81 нче номерлы, 2023 елның 10 октябрендәге 103 нчы номерлы, 2023 елның 29 ноябрендәге 110 нчы номерлы, 2024 елның 28 мартындагы 116 нчы номерлы, 2024 елның 12 декабрендәге 138 нче номерлы, 2025 елның 20 августындагы 162 нче номерлы, 2026 елның 7 апрелендәге 21 нче номерлы карарлары үз көчен югалткан дип санарга.

Монашево авыл жирлеге Советы рәисе

Р.Ф.Иосифов

Татарстан Республикасы  
Менделеевск муниципаль  
районы Монашево авыл  
жирлеген Советының 2026  
елның 20 июлендәге 25 нче  
номерлы карарына  
кушымта

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы  
Монашево авыл жирлегендә бюджет процессы турында нигезләмә

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

«Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Монашево авыл жирлегендә бюджет процессы турында» нигезләмә (алга таба - Нигезләмә) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы «Монашево авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп торы барышында, шулай ук жирлекнең муниципаль бурычлары белән идарә итү, бюджетын исәпкә алуны гамәлгә ашыру, бюджет хисаплылыгын төзү, карау һәм раслау барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләрен субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

1 статья. Жирлектә бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Жирлек уставы, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнгән.

2. Әлеге нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм төшенчәләр әлеге статьяның

1 өлешендә күрсәтелгән норматив хокукий актлардагы мәгънәсендә кулланыла.

2 статья. Жирлек бюджетының хокукий рәвеше

1. Жирлек бюджеты һәм аның үтәлеше турында хисап өч елга (чираттагы финанс елы һәм план чоры) жирлек Советының муниципаль норматив хокукий акты формасында эшләнә һәм раслана. Жирлек бюджеты проекты чираттагы финанс елына төзелгән һәм расланган очракта, Жирлекнең башкарма комитеты Жирлекнең уртача финанс планын эшли һәм раслый.

2. Жирлек бюджеты турында Жирлек Советы карары 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) Жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елның 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

3. Жирлек бюджетының үтәлеше турында Жирлек Советы карарлары һәм хисапны раслау ел эчендә Жирлек бюджетының үтәлеше турында карар кануннарда билгеләнгән тәртиптә имза салынганнан соң җиде көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

4. Жирлек бюджеты (жирле бюджет) муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен билгеләнгән.

5. Жирле үзидарә органнары тарафыннан мәгарифнең башка рәвешләреннән файдалану һәм муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен акча тоту

рөхсәт ителми.

Жирлек бюджетының проекты һәм аның үтәлеше турындагы хисап жирлек Советының муниципаль хокукий актында билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлауларга чыгарыла.

3 статья. Жирлектә бюджетара жайга салу

1. Бюджетара мөнәсәбәтләр - бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гавами-хокукий берәмлекләр арасында үзара мөнәсәбәтләр.

2. Район бюджетыннан Жирлек бюджетына бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә:

жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияләр;

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 133 һәм 140 статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6 статьясында билгеләнгән очракларда субвенцияләр;

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр; башка бюджетара трансфертлар.

3. Район бюджетыннан бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирлекләр бюджетларына район бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

4. Жирлекләр бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга Татарстан Республикасы бюджеты, шул исәптән район бюджетына бирелә торган субвенцияләр исәбеннән район бюджетыннан Жирлек бюджетына бюджетара трансфертлар (субвенцияләрдән тыш) Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44 статьясында каралган жирле бюджетларга Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирүнең төп шартлары үтәлгән очракта бирелә.

5. Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр Жирлекләргә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган район Советының муниципаль хокукий актлары нигезендә бирелә.

6. Жирлек бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының

44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә. Бюджетара субсидияләр Жирлек бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

7. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин. Субсидияләр бирү максатлары һәм шартлары Жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган башкарма комитетлар арасында килешүләр белән билгеләнә.

8. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советының муниципаль хокукий актларында каралган очракларда һәм тәртиптә Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп, муниципаль район бюджетына жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча вәкаләтләрнең бер өлешен гамәлгә ашыруга жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

9. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы

һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә Жирлек бюджетына Район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

#### 4 статья. Бюджет классификациясе

1. Жирлек бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет хисаплылыгын төзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекнең финанс органы Бюджет законнары нигезендә жирле бюджет чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели.

3. Бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге бюджет керемнәренең төрләрен беркетә, жирлек бюджеты турында Жирлек Советы карары белән раслана.

Жирлекнең финанс органы төп администраторлары жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керем төрләре буенча кодлар исемлеген раслый.

Жирлек бюджеты акчаларын төп бүлүчеләр исемлеге поселок бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы составындагы Жирлек бюджеты турында Жирлек Советы карары белән билгеләнә.

Бюджет чыгымнарының бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) төрләре исемлеге бюджет чыгымнарының ведомство структурасы составында йә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очракларда җыелма бюджет язмасы белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының статьялары һәм төрләре исемлеге бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда Жирлек бюджеты турында Жирлек советы карары белән раслана.

#### 5 статья. Жирлек жирлегенең бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Авыл жирлегендә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары түбәндәгеләр:

- 1) Жирлек бюджетының проектын төзү;
- 2) Жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- 3) Жирлек бюджетын үтәү;
- 4) Жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп тору;
- 5) бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
- 6) бюджет хисаплылыгын төзү, тикшерү, карау һәм раслау.

#### 6 статья. Бюджет процессында катнашучылар

1. Бюджет процессында түбәндәгеләр катнаша:

- 1) Жирлек советы;
- 2) Жирлек башлыгы;
- 3) Жирлек Башкарма комитеты;
- 4) Жирлекнең контроль-хисап органы;
- 5) Жирлекнең финанс органы;
- 6) бюджет акчаларын бүлүчеләр, баш бүлүчеләр;
- 7) Баш администраторлар, бюджет керемнәре администраторлары;
- 8) баш администраторлар (бюджет кытлыгын

финанслау

чыганаclarы администраторлары);

9) бюджет чараларын алуучылар.

2. Жирле үзидарэ органнары булган бюджет процессында катнашучыларның бюджет вэкалэтлэре үзенчэлектлэре Бюджет законнары, Жирлек уставы һәм муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

7 статья. Жирлек Советының бюджет вэкалэтлэре

1. Жирлек советы:

1) Жирлек бюджетының проекты карый, Жирлек бюджетын раслый, Жирлекне үстерү планнарын һәм программаларын кабул итә, жирле бюджетның үтөлеше турында еллык хисапны раслый, Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертә;

2) Жирлек бюджетының үтөлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыручы органнарның хокукый статусын төзи һәм билгели;

3) Жирлекнең бюджеты белән бергә Жирлекнең чыгым йөкләмэләрен раслый;

4) муниципаль бурыч буенча өстәмә чикләүләр раслый;

5) Жирлек бюджетынан бюджетара трансфертлар бирү күләмен һәм шартларын раслый;

6) жирлек бюджетынан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вэкалэтләрән гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар билгели;

7) чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирлек бюджеты проекты караганда муниципаль гарантияләр бирү күләмнәрен билгеләү һәм тәртибе турында карар кабул итә;

8) муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында муниципаль берәмлекнең катнашу тәртибен билгели;

9) муниципальара характердагы жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә жирлек бюджетынан район бюджетына бюджетара трансфертларны күчерү һәм куллану максатларын һәм тәртибен раслый;

10) Жирлек муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп оештыру һәм бетерү турында, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәтләрәнә тарифлар билгеләү турында карарлар кабул итү тәртибен, федераль законнарда каралган очраклардан тыш, эшләр башкаруны билгели;

11) муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган түләүле хезмәтләрдән керемнәрне күчерү бюджетына юлламаның тәртибен һәм күләмен билгели, муниципаль унитар предприятиеләр тарафыннан жирле бюджетка салым түлгәннән һәм башка мәжбүри түләүләрдән соң калган табышның бер өлешен күчерүнең тәртибен, күләмнәрен һәм срокларын билгели;

12) жирле салымнар һәм җыемнар билгели, алар буенча ставкалар күләмнәрен билгели һәм аларны түләү буенча салымнар һәм җыемнар турындагы федераль законнарда бирелгән хокуклар чикләрендә ташламалар бирә;

13) муниципаль район бюджетына күчерелергә тиешле аерым салым булмаган керемнәрдән авыл жирлектлэре бюджетларына керемнәрне күчерү нормативларын федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары нигезендә билгели;

14) Жирлекнең контроль-хисап органнарын төзи, аларның составын раслый;

15) Жирлек бюджетының үтөлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларыннан, Жирлекне үстерү программаларыннан файдалануны, Жирлекнең Башкарма комитеты эшчәнлеген тикшереп тора;

16) Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет законнарының башка хокукый актлары, Жирлек уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә башка

вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

8 статья. Жирлек башлыгының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек башлыгы Жирлек советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара.

Жирлек башлыгы:

1) муниципаль берәмлек башка муниципаль берәмлекләргәң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә, ышанычнамәсез рәвештә муниципаль берәмлек исемнән эш итә;

2) Жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек Советы сессияләрен чакыра һәм аларда рәислек итә;

3) Жирлек Уставында билгеләнгән тәртиптә Жирлек Советы кабул иткән норматив хокукий актларга кул куя һәм халыкка житкерә;

4) Жирлек Советын тоту һәм аның эшчәнлеген тәмин итү өчен Жирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча акча бүлүче булып тора;

5) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен һәм жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итә;

6) бюджет үтәләшенә касса хезмәте күрсәткәндә Жирлек бердәм бюджет счетларында акчалар белән идарә итә;

7) казна акчалары исәбеннән түләтүләр турында суд карарларын үтәүгә бәйлә башкарма документларның һәм башка документларның исәбен алып бара һәм саклауны гамәлгә ашыра;

8) Жирлекнең бюджет хисабын формлаштыра һәм тәзи;

9) Жирлек бюджеты акчаларын алучыларның бюджет акчалары белән операцияләргә, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының администраторлары акчалары белән, шулай ук бюджет кредитлары, бюджет инвестицияләргә һәм муниципаль гарантияләр алучыларның бүлөп бирү, алу, максатчан файдалану һәм бюджет акчаларын кире кайтару шартларын үтәвен тикшереп тора;

10) үзенә буйсынучы күрсәтмә бирүчеләргәң һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген тәзи;

11) бюджет йөкләмәләргә лимитының төп бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм акчаларын алучылар өчен билгели;

12) бюджет ассигнованиеләргәң һәм (яисә) бюджет йөкләмәләргә лимитларын бюджет акчаларының баш бүлүчеләргәң житкерү тәртибен билгели;

13) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте, Татарстан Республикасы буенча Федераль казначылык идарәсә белән бюджет мәсьәләләргә буенча хезмәттәшлек итә;

14) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын эшләүдә катнаша;

15) адреслы инвестиция программасын тәзүдә катнаша;

16) чираттагы финанс елның гыйнварында Россия Федерациясендә эш көне булмаган бәйрәм көннәргәң гамәлгә ашыру һәм эшчәнлек алып бару өчен кирәкле бюджет акчалары алучыларны тәмин итү тәртибен билгели;

17) жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләргә булган бюджетлар кытлыclarын финанслау чыганаclarы кодлары исемлеген раслый;

18) Россия Федерациясенәң, Татарстан Республикасының бюджет законнары, Жирлек уставы, башка муниципаль хокукий актлар нигезендә башка вәкаләтләргәң гамәлгә ашыра.

3. Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләргә Жирлекнең башкарма комитеты һәм Районның башкарма комитеты арасында килешү нигезендә районның

финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

9 статья. Жирлек башкарма комитетының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек башкарма комитеты:

- 1) план чорына социаль-иқтисады үсеш фаразын эшли;
- 2) Жирлекнең комплекслы социаль-иқтисады үсеше планнары һәм программалары проектларын эшли;
- 3) Жирлек Советы раслануга кирәкле документлар һәм материаллар белән Жирлек бюджеты проектын кертә;
- 4) Жирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылығын тәзүне тәмин итә, Жирлек Советын раслауга жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап тапшыра;
- 5) законнар нигезендә товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшқуарларга, физик затларга субсидияләр бирү тәртибен, шартларын билгели;
- 6) башкарма комитетның финанс ресурслары белән эш итә;
- 7) Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бару тәртибен билгели;
- 8) үз вәкаләтләре чикләрендә расланган бюджет нигезендә Поселение чаралары белән эш итә;
- 9) казна учреждениеләре булып тормаган коммерциягә карамаган башка оешмаларга законнар нигезендә субсидияләр бирү тәртибен, шартларын һәм күләмен раслый;
- 10) муниципаль учреждениеләр хезмәтләренә тарифлар билгели;
- 11) Жирлек Советы карарлары нигезендә муниципаль берәмлек исемненнән қыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан жирле бюджетка жәлеп ителә торган кредитлар ала, муниципаль мөлкәтне залогка тапшыру һәм муниципаль гарантияләр бирү юлы белән муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашыра;
- 12) муниципаль биремне формалаштыру тәртибен билгели, бюджет һәм автоном учреждениеләр өчен муниципаль хезмәт күрсәтүләр (башкарыла торган эшләр) күләмен чираттагы финанс елына бюджет расланган очракта бер елга кадәр һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта (бюджет проектын тәзегәндә мөмкин булган төгәлләштерү белән) өч елга кадәр вакытка билгели, килүче физик һәм (яисә) юридик затлар категорияләре исемлеген билгели, тиешле хезмәтләрдән файдаланучылар тарафыннан муниципаль биремнең үтәлешен тикшереп тору тәртибен билгели, Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәтү каралган очракларда муниципаль биремнең үтәлеше турындагы хисаплылыкка таләпләр, физик яисә юридик затлар тарафыннан тиешле хезмәт күрсәтүләр өчен түләүнең иң чик бәяләре (тарифлар) йә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда күрсәтелгән бәяләрне (тарифларны) билгеләү тәртибе муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләре күләмен билгели, муниципаль биремне үтәүне жирле бюджет акчалары исәбеннен финанс белән тәмин итү тәртибен билгели;
- 12) расланган бюджет күләмендә жирле бюджет акчалары исәбеннен гамәлгә ашырыла торган муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) раслый, аларны гамәлгә ашыру сроklarын билгели, муниципаль программаларны эшләү һәм аларны тәзү һәм гамәлгә ашыру турында карарлар қабул итү тәртибен билгели;
- 13) муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр тәзи, аларның эшчәнлеген финанслау, муниципаль учреждениеләрне үзгәртеп оештыру һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, шартнамә нигезендә билгеләп куя һәм аларның житәкчеләрен үз

вазыйфаларыннан азат итә;

14) Жирлек Советы карары нигезендә муниципаль заказ төзи, жирлекнең үз матди һәм финанс чараларыннан файдаланып, жирлек ихтияжлары өчен эшлөргә заказ бирүче булып тора;

15) жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыра;

16) Россия Федерациясә Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, бюджет хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган башка муниципаль хокукий актларда, жирлек уставында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

10 статья. Халыкның контроль-хисап органының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлекнең контроль-хисап органы Жирлек советы тарафыннан төзелә.

2. Жирлекнең контроль-хисап органын оештыру һәм аларның эшчәнлегә тәртибе "Россия Федерациясә субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясә Бюджет кодексы, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукий актлары, муниципаль норматив хокукий актлар белән билгеләнә. Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә Жирлекнең контроль-хисап органы эшчәнлеген хокукий жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

3. Жирлек советы Районның Контроль-хисап палатасы белән жирлекнең тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча контроль-хисап органы вәкаләтләрән тапшыру турында район Советы белән килешү төзөргә хокуклы.

11 статья. Жирлек фондының финанс органы бюджет вәкаләтләре

1. Жирлекнең финанс органы муниципаль берәмлек территориясендә жирле үзидарә Советы төзи торган һәм бердәм финанс һәм салым сәясәтен гамәлгә ашыра торган, бюджет законнарында, муниципаль норматив хокукий актларда билгеләнгән бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыручы жирле үзидарәнең функциональ органы була.

2. Жирлекнең финанс органы:

1) Жирлек бюджетының проектын һәм уртача сроклы финанс планын төзи;

2) жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзи һәм төгәлләштерә;

3) Жирлек бюджетының проектын төзү һәм Жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап төзү өчен кирәкле төп күрсәтмә бирүчеләрдән, акча алучылардан һәм материаллар ала;

4) төп администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча подваллар кодлары исемлеген раслый.

Бюджет керемнәренең баш администраторлары составы һәм (яисә) функцияләре үзгәргәндә, шулай ук бюджет керемнәре классификациясә кодлары структурасын бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлегенә үзгәртү һәм билгеләү принциплары үзгәргәндә, шулай ук бюджетлар керемнәре классификациясенә аларга беркетелгән кодлары составына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә жирлекнең финанс органының норматив хокукий акты нигезендә кертелә;

5) әгәр Россия Федерациясә Бюджет кодексында башкасы каралмаган булса, бюджет чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели;

6) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

7) жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын жирлекнең башкарма комитеты



билгеләгән тәртиптә алып бара, жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына тапшыра;

8) муниципаль бурыч китабын алып бара.

Муниципаль бурыч кенәгәсенә муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләре күләме турында әлеге йөкләмәләрнең төрләре буенча, аларның барлыкка килү һәм тулысынча яисә өлешчә үтәлү датасы, йөкләмәләрне тәмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук составы, аны муниципаль бурыч кенәгәсенә кертү тәртибе һәм сроклары жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә;

9) касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренә Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләрне булдыру һәм тапшыру тәртибен, составын һәм вакытларын билгели;

10) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр) тарафыннан бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибен билгели, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертә; бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлгән тиешле акча йөкләмәләрен түләүне санкцияли;

11) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру методикасын һәм тәртибен билгели;

12) баш бүлүчегә, боерык бирүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга карата төп бүлүчеләрне, боерык бирүчеләрне һәм бюджет акчаларын алучыларны финанслауга заявкарлар нигезендә финанслауның иң чик күләмнәрен билгели;

13) Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алынган керемнәрен агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль хисаплашуларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының

217 статьясындагы 3 пунктнда каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта муниципаль берәмлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә жибәргән хоуклы;

14) бюджет үтәлешенә касса хезмәте күрсәткәндә Жирлек бердәм бюджет счетларында акчалар белән идарә итә;

15) казна акчалары исәбеннән түләтүләр турында суд карарларын үтәүгә бәйлә башкарма документларның һәм башка документларның исәбен алып бара һәм саклауны гамәлгә ашыра;

16) Жирлекнең бюджет хисабын формлаштыра һәм тәзи;

17) Жирлек бюджеты акчаларын алучыларның бюджет акчалары белән операцияләренә, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының администраторлары акчалары белән, шулай ук бюджет кредитлары, бюджет инвестицияләре һәм муниципаль гарантияләр алучыларның бүлөп бирү, алу, максатчан файдалану һәм бюджет акчаларын кире кайтару шартларын үтәвен тикшереп тора;

18) үзенә буйсынучы күрсәтмә бирүчеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген тәзи;

19) бюджет йөкләмәләре лимитының төп бүлүчеләре, бүлүчеләре һәм акчаларын алучылары өчен билгели;

20) бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларының баш бүлүчеләренә житкерү тәртибен билгели;

21) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте, Татарстан Республикасы буенча Федераль казначылык идарәсе белән бюджет мәсьәләләре буенча хезмәттәшлек итә;

22) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын эшләүдә катнаша;

23) адреслы инвестиция программасын төзүдә катнаша;

24) чираттагы финанс елның гыйнварында Россия Федерациясендә эш көне булмаган бәйрәм көннәрендә гамәлгә ашыру һәм эшчәнлек алып бару өчен кирәкле

бюджет акчалары алучыларны тәэмин итү тәртибен билгели;

25) жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаclarы кодлары исемлеген раслый;

26) Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының бюджет законнары, Жирлек уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

3. Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре Жирлекнең башкарма комитеты һәм Районның башкарма комитеты арасында килешү нигезендә районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

12 статья. Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләре

1. Төп күрсәтмә бирүчеләр һәм бюджет акчалары бүлүчеләр исемлеге Жирлек бюджеты турында Жирлек Советы карары белән расланган Жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы белән билгеләнә.

2. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

2) үзенә буйсынган күрсәтмә бирүчеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;

3) үзенә расланган бюджет йөкләмәләре һәм бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә башкарылырга тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) Жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы эш бирүчеләр һәм бюджет чараларын алучылар буенча төзи һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

7) җыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәрне төзи һәм раслый;

10) башка бюджетара трансфертларны алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

11) түбәндәге максатларга юнәлтелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра: бюджет акчаларын тотучы һәм аның карамагындагы боезык бирүчеләр һәм бюджет акчаларын алучылар тарафыннан чыгымнар буенча бюджет төзү һәм үтү процедураларының эчке стандартларын һәм процедураларын үтәү;

бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген арттыру чараларын эзәрләү һәм оештыру;

12) бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет хисабын төзи;

13) үзенә буйсынучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча муниципаль берәмлек исеменнән тиешенчә җавап бирә;

14) муниципаль берәмлек исеменнән судта муниципаль берәмлеккә карата дөгъвалар буенча җаваплы вәкил буларак чыгыш ясый:

а) жирле үзидарә органнарының яисә шушы органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә ведомстводан чыгып, шул исәптән жирле үзидарә органнарының законнарға туры килми торган актларын чыгару нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;

б) ул ведомство буйсынуындагы казна учреждениесе булган бюджет акчаларын алучыга аның акча йөкләмәләрен үтәү өчен ышанып тапшырылган бюджет йөкләмәләре лимитлары житерлек булмаганда күрсәтелә торган;

15) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән һәм аның нигезендә муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә кабул ителә торган башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

16) ижтимагый финанслар белән идарә итүнең дәүләт интеграцияләнгән мәгълүмат системасында "Электрон бюджет" федераль бюджет акчалары (дәүләт оборона заказына кертелгән капитал төзелеш объектларыннан һәм күчемсез мөлкәт объектларыннан тыш) капитал кертемнәренә финанс белән тәэмин итү (финанслашу) чыганагы булган күчемсез мөлкәт объектлары капитал төзелеш объектлары турында белешмәләр төзи.

### 3. Бюджет акчаларын бүлүче:

1) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын күрсәтүчеләр һәм (яисә) алучылар буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;

3) бюджет акчаларын үз карамагында булган баш бүлүчегә бюджет язмасын төзү һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче билгеләгән очракта һәм тәртиптә үз карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

### 13 статья. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы

1. Жирле үзидарә органнары булып торучы һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре карамагындагы жирлек керемнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләре жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән һәм Жирлек Советы раслаган Жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы:

1) жирлек бюджеты керемнәренең үзенә буйсынган администраторлары исемлеген төзи;

2) жирлек бюджетының уртача сроклы финанс планын һәм (яисә) проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр тапшыра;

3) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

4) Россия Федерациясе керемнәре чыганаclarы исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганаclarы реестрына кертү өчен аларга беркетелгән керем чыганаclarы турында белешмәләр тапшыра;

1) керемнәр буенча бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, бюджет хисаплылыгын төзүгә һәм әлеге баш администратор тарафыннан бюджет керемнәренең баш администраторы һәм бюджет керемнәренең ведомство буйсынуындагы администраторлары тарафыннан бюджет исәбен алып баруга юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;

2) Россия Федерациясенәң бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Бюджет керемнәре администраторы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

1) алар буенча бюджетка түләүләренә, пеняларны һәм штрафларны исәпләүне, исәпкә алуны һәм аларның дөрөсләгән, тулылыгын һәм вакытында башкарылуын тикшереп тора;

2) бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләренә, пеняларны һәм штрафларны,

шулай ук мондый түлөүне үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түлөтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карар кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә түлөүне гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йөкләмә тапшыра;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түлүүләрне исәпләү (төгәлләштерү) турында карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) бюджет керемнәренә баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренә баш администраторына бюджет керемнәренә тиешле баш администраторы вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләрне һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

6) физик һәм юридик затларның дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганаclarы булган башка түлүүләр өчен түлөнәргә тиешле сумманы күчерү көненнән дә соңга калмыйча дәүләт һәм муниципаль түлүүләр турында Дәүләт Мәгълүмат Системасына 2010 елның 27 июлендәге п "дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында" 210-ФЗ, очраклардан тыш, Россия Федерациясе законнарында каралган;

7) бюджетка түлүүләр буенча бурычны түләтүгә өметсез дип тану турында Карар кабул итә;

8) бюджетка түлүүләр, алар буенча пенялар һәм штрафлар буенча дебитор бурычларын түләтү вәкаләтләрне гамәлгә ашыруның Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә эшләнгән регламентын билгели;

9) Россия Федерациясенең бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

14 статья. Жирлек жирлегенең бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтләре  
Бюджет чараларын алучы:

1) финанс-хужалык эшчәнлегә планын төзи һәм аны үти;

2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләренең нәтижәлеләген, максатчан файдалануын тәэмин итә;

4) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәрне баш күрсәтмә бирүчегә (күрсәтмә бирүчегә) кертә;

5) бюджет исәбен алып бара йә килешү нигезендә башка муниципаль учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) вәкаләт бирә;

6) бюджет акчаларын алучының тиешле баш бүлүчегә (күрсәтмә бирүчегә) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

7) Россия Федерациясенең бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

15 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары (администраторлары) Исемлегә жирлек Советының бюджет турындагы карары белән раслана.

2. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторы:

1) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча керемнәрне һәм түлүүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра (бюджетның бердәм счетындагы калган

акчалар белән идарә итү операцияләреннән, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләрдән, Евразия икътисадый берлеге хокукында һәм Россия Федерациясе законнарында мәҗбүри түлөлүргә карата каралган аванс түләвенә бәйле операцияләрдән, акчалата түлөүгә бәйле операцияләрдән тыш) Евразия икътисадый берлеге хокукында һәм таможня җайга салуы турында Россия Федерациясе законнарында каралган залог белән);

2) җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының бюджетка тулылыгын һәм үз вакытында керүен тикшереп тора;

3) җирлекнең бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджеттан керемнәр һәм түлөләр тәмин итә;

4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, бюджет хисаплылыгын төзү һәм бюджет исәбен алып баруга юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра, бу баш администратор тарафыннан бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторлары тарафыннан;

6) Россия Федерациясенең бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра .

16 статья. Муниципаль казна учреждениеләренең хокукый хәле үзенчәлекләре

1. Муниципаль казна учреждениесе, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы билгеләнмәгән булса, бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы җирлекнең җирле үзидарә органы карамагында була.

Бюджет акчаларын алучының бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда казна учреждениесенең үзе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүчесе (бүлүчесе) белән үзара эшчәнлегә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Граждан кодексы, "коммерциягә карамаган оешмалар турында" Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Казна учреждениесе эшчәнлеген финанс белән тәмин итү җирлек бюджеты акчалары исәбеннән һәм бюджет сметасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Муниципаль казна учреждениесе, әгәр мондый хокук аның гамәлгә кую документларында каралган булса гына, керем китерә торган эшчәнлек алып бара ала. Әлеге эшчәнлектән алынган керемнәр җирлек бюджетына керә.

4. Муниципаль казна учреждениесе бюджет акчалары белән операцияләрне Федераль казначылыкта Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә ачылган шәхси счетлар аша башкара.

5. Бюджет акчалары исәбеннән үтәлүгә тиешле муниципаль контрактларны, башка шартнамәләрне муниципаль казна учреждениесе тарафыннан төзү һәм түләү, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкасы билгеләнмәгән булса, бюджет йөкләмәләренең казна учреждениесенә тапшырылган лимитлары чикләрендә муниципаль берәмлек исемнән башкарыла.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр төзегәндә муниципаль казна учреждениесе тарафыннан Нигезләмәнең әлеге өлеше таләпләрен бозу әлеге казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы җирле үзидарә органы дөгъвасы буенча аларны суд тарафыннан гамәлгә яраксыз дип тану өчен нигез булып тора.

6. Бюджет акчаларын алучы буларак, бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан бюджет йөкләмәләренең элек җиткерелгән лимитлары киметелгән очракта, бу исә казна учреждениесенең үзе төзегән бюджет йөкләмәләреннән килеп чыга торган бюджет йөкләмәләрен үтәү мөмкин булмавына китерә.:

- муниципаль контрактларны, казна учреждениесе Дәүләт һәм муниципаль

ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациясә законнары нигезендә мондый муниципаль контрактларның яңа шартларын, шул исәптән аларны үтәүнең бәясә һәм (яисә) сроклары һәм (яисә) товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр саны (күләме) буенча килештерүне тәэмин итәргә тиеш. ;

- башка шартнамәләрнең (килешүләрнең), казна учреждениесә Россия Федерациясә Хөкүмәтә раслаган гомуми таләпләр нигезендә мондый шартнамәләрнең (килешүләрнең) яңа шартларын килештерүне тәэмин итәргә, ә яңа шартлар буенча килешүгә ирешмәгән очракта Шартнамәне (килешүне) өзәргә тиеш.

Муниципаль контракт, башка шартнамә (килешү) ягы казна учреждениесеннән муниципаль контракт, башка шартнамә (килешү) шартлары үзгәрүгә бәйле булмаган факттагы зыянны гына каплауны таләп итәргә хокуклы.

7. Муниципаль казна учреждениесенә аның акча йөкләмәләрен үтәү өчен ышанып тапшырылган бюджет йөкләмәләре лимитлары җитәрлек булмаганда, мондый йөкләмәләр буенча муниципаль берәмлек исемнән тиешле муниципаль казна учреждениесә карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы тиешле җирле үзидарә органы җавап бирә.

8. Муниципаль казна учреждениесә судта мөстәкыйль рәвештә дөгъвачы һәм җавап бирүче сыйфатында чыгыш ясый.

9. Муниципаль казна учреждениесә башкарма документта күрсәтелгән акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә тәэмин итә.

10. Муниципаль казна учреждениесә кредитлар (заемнар) бирергә һәм алырга, кыйммәтле кәгазьләр алырга хокуклы түгел. Муниципаль казна учреждениесенә субсидияләр һәм бюджет кредитлары бирелми.

11. Муниципаль казна учреждениесә шартнамә (килешү) нигезендә бюджет исәбен алып бару һәм бюджет хисабын булдыру вәкаләтләрен башка оешмага (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшырырга хокуклы.

12. Әлегә статьяда билгеләнгән нигезләмәләр, Россия Федерациясә бюджет законнарының күрсәтелгән органнарның вәкаләтләрен билгели торган нигезләмәләрен исәпкә алып, җирле үзидарә органнарына (муниципаль органнарга) кагыла.

17 статья. Җирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәтә күрсәтүне гамәлгә ашыру тәртибе

1. Җирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәтә күрсәтүне Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә Федераль казначылык һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының вәкаләтле органы Федераль казначылыкның территориаль органы тарафыннан бюджет үтәлешенә касса хезмәтә күрсәтелгәндә җирлек бюджеты үтәлеше буенча аерым функцияләре Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы (Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы) тарафыннан гамәлгә ашыру турындагы килешү нигезендә гамәлгә ашыра.

2. Бюджетлар үтәлешенә касса хезмәтә күрсәткәндә:

бюджетларның бердәм счетларындагы акчалар белән идарә итүне җирлекнең финанс органы Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының норматив хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашыра.;

бюджеттан касса түләүләре Федераль казначылык органы һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органына тапшырылган түләү документлары нигезендә Федераль казначылык органы һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы тарафыннан аларны тапшыру чиратлылыгы тәртибендә һәм бюджетның бердәм счетында калган акчаларның фактта булу чикләрендә гамәлгә ашырыла.;

бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләре буенча барлык операцияләр бюджетның бердәм счетында Федераль казначылык органы һәм (яисә)

Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органы тарафыннан Россия Федерациясе бюджет классификациясе кодлары буенча үткөрелә һәм исәпкә алына;

Федераль казначылык органнары һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органнары жирлекнең финанс органына тиешле бюджетларны үтәү буенча касса операцияләре турында, шулай ук берләштерелгән бюджетка керә торган башка бюджетларны үтәү буенча касса операцияләре турында мәгълүмат тапшыралар.

3. Федераль казначылык органына һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органына жирлек бюджетын үтәү буенча аерым функцияләр тапшырылган очракта, әлеге функцияләргә гамәлгә ашыру турында Россия Федерациясе Бюджет кодексының 168 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып төзелгән килешү нигезендә бюджетка касса хезмәте күрсәтү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 241.1 мaddәсенең 1 пункты нигезләмәләре нигезендә Федераль казначылык билгели.

4. Бюджет акчаларын банк депозитларында урнаштыру, бюджетны үтәү процессында бюджет акчаларын банк депозитларында урнаштыру исәбеннән өстәмә керемнәр алу һәм алынган керемнәргә ышанычлы идарәгә тапшыру рәхсәт ителми, моңа Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклар керми.

Агымдагы финанс елы ахырына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә банк депозитларында урнаштырылган акчаларның булуы рәхсәт ителә.

18 статья. Жирлек бюджетының үтәлешенә финанс контролен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары

1. Жирлек бюджетының үтәлешенә финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар түбәндәгеләр була:

- 1) Жирлек советы;
- 2) Жирлекнең контроль-хисап органы;
- 3) Жирлекнең финанс органы;
- 4) жирлекнең башкарма комитеты;
- 5) бюджет акчаларының баш бүлүчесе;
- 6) бюджет керемнәренең баш администраторы;
- 7) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы.

2. Жирлек советы түбәндәгеләргә гамәлгә ашыра:

1) алдан контроль - жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары проектын һәм жирлек Советының бюджет-финанс өлкәсендәге карарларының башка проектларын тикшерү һәм раслау барышында;

2) агымдагы контроль-жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карарының үтәлешенә аерым мәсьәләләргә тикшерү барышында;

3) алга таба контроль-жирлек бюджетын үтәүнең законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дәрәжәсен билгеләү максатларында аның үтәлеш нәтижеләре буенча.

3. Жирлекнең контроль-хисап органы бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контролен Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләргә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашыра.

4. Жирлек башкарма комитеты бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыра.

5. Жирлекнең финанс органы тарафыннан финанс контролен гамәлгә ашыру рәвешләре һәм тәртібе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, бюджет законнарының башка актлары һәм Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары һәм муниципаль норматив хокукий актлар белән билгеләнә.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүчөлөр бюджет акчаларыннан хокукий, максатчан, нәтижәле файдалануны тәэмин итү өлөшөндө үзлөрөнө буйсынган бюджет акчаларын бүлүчөлөргө (алучыларга) финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет акчаларын баш бүлүчөлөр субсидияләрдән, субвенцияләрдән файдалануны аларны алучылар тарафыннан күрсәтелгән акчаларны бюджеттан биргәндә билгеләнгән шартлар һәм максатлар нигезендә тикшереп торалар.

Бюджет акчаларын баш бүлүчөлөр бюджет акчаларын ведомство буйсынуындагы бүлүчөлөргә (алучыларга) һәм муниципаль унитар предприятиеләргә тикшерүләр уздырырга хокуклы.

7. Бюджет керемнәренә Баш администраторлары бюджет керемнәренә ведомство буйсынуындагы администраторларына керемнәренә администрирование функцияләрен башкару буенча финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының ведомство буйсынуындагы администраторлар тарафыннан бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarын каплау буенча бюджеттан касса түлүүләрен гамәлгә ашыруга финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының ведомство буйсынуындагы администраторларына тикшерүләр үткәрергә хокуклы.

#### 19 статья. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәренә салым керемнәре, салым булмаган керемнәр һәм кире кайтарылмый торган керемнәр керә.

2. Жирлек бюджетына салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә жирлек Советы тарафыннан билгеләнә торган түбәндәге жирле салымнардан салым кертемнәре күчерелә:

- 1) жир салымыннан-100 процент норматив буенча;
- 2) физик затлар мөлкәтенә салым-норматив буенча 100 процент.
- 3) туристлык салымы-100 процент норматив буенча.

3. Жирлек бюджетына федераль салымнардан һәм җыемнардан, шулай ук региональ салымнардан кергән салымнар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнары нигезендә күчерелә.

4. Жирле бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 41, 42, 46, 58 һәм 62 статьялары нигезендә формалаштырыла.

5. Жирлек Советы карары белән жирле салымнар кертелә, алар буенча салым ставкалары билгеләнә һәм жирлекнең вәкиллекле органына салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары белән бирелгән хокуklar чикләрендә жирле салымнар буенча салым ташламалары бирелә.

6. Жирлек советының агымдагы финанс елы дәвамында жирле салымнарның үз көченә керүен күздә тоткан карарына үзгәрешләр кертү бары тик жирлек советының агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турындагы карарына тиешле үзгәрешләр кертелгән очракта гына рөхсәт ителә.

7. Жирлек Советының жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм юкка чыгаруны, чыгымнарны жирле бюджет акчаларыннан башкаруны күздә тоткан норматив хокукий актлары жирлек Советы карарына бары тик жирлек башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән яисә жирлек башкарма комитеты җитәкчесе бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин.

#### 20 статья. Жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы исемлеге һәм реестрлары

1. Жирлекнең финанс органы жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы реестрын алып бара.

2. Жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы исемлеге дигәндә жирле салымнарның һәм башка мәҗбүри түлүүләрнең, жирлек бюджеты керемнәрен формалаштыру чыганаclarы булган башка керемнәренә җыелмасы (исемлеге) аңлашыла, анда аларның



барлыкка килүенәң хокукий нигезләре, җирлек бюджеты керемнәре чыганакаларының исәп-хисап тәртибе (күләмнәре, ставкалары, ташламалары) һәм башка характеристикалары күрсәтелә. җирлек бюджеты керемнәре чыганакалары исемлеген төзү һәм алып бару тәртибе белән билгеләнә торган җирлекләр.

3. Бюджет керемнәре чыганакалары реестры дигәндә җирлек бюджеты керемнәре чыганакалары исемлеге нигезендә бюджетны төзү, раслау һәм үтәү барышында формалаштырыла торган җирлек бюджеты керемнәре чыганакалары буенча бюджет керемнәре турында мәгълүмат җыелмасы аңлашыла.

4. Мәгълүмат составы, җирлекнең керем чыганакалары исемлеген төзү һәм алып бару тәртибе, мәгълүмат составына гомуми таләпләр, җирлекнең керем чыганакалары реестрын төзү һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Җирлек бюджеты керемнәре чыганакаларының реестрлары җирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә һәм алып барыла.

6. Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына законнар нигезендә тапшырыла торган җирлек бюджеты керемнәре чыганакалары реестрлары.

21 статья. Җирлек бюджеты чыгымнары

1. Җирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен чикләү белән бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясә законнары, шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында җирлек бюджеты акчалары исәбеннән башкарылырга тиеш.

2. Бюджет ассигнованиеләренә:

1) муниципаль хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару), шул исәптән муниципаль ихтыяҗлар өчен товарлар кайтаруга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар өчен түләүгә ассигнованиеләр;

2) халыкны социаль тәэмин итү;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү;

4) юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, физик затларга субсидияләр бирү;

5) бюджетара трансфертлар бирү;

6) халыкара хокук субъектларына түләүләр, кертемнәр, түләүсез күчерүләр бирү;

7) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү;

8) җирле үзидарә органнарының йә шушы органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә граждандга яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында муниципаль берәмлеккә карата дөгъвалар буенча суд актларын үтәү.

3. Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләренә:

1) казна учреждениеләре функцияләрен башкаруны тәэмин итү, шул исәптән физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару) буенча;

2) бюджет учреждениеләренә һәм автоном учреждениеләргә, аларның муниципаль биремне үтәвен финанс белән тәэмин итүгә субсидияләрне дә кертеп, субсидияләр бирү;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциягә карамаган оешмаларга, шул исәптән күрсәтелгән оешмалар тарафыннан физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) шартнамәләр (килешүләр) нигезендә субсидияләр бирү;

4) муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру;

5) муниципаль ихтыяҗлар өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алу (казна учреждениесә функцияләрен башкаруны тәэмин итү өчен бюджет ассигнованиеләреннән һәм казна учреждениеләренәң муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шул

исәптән:

-социаль өлкәдә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль социаль заказны үтәүне финанс белән тәэмин итү максатларында юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга-товарлар, эшләр, хезмәтләр житештерүчеләргә субсидияләр бирү.

4. Муниципаль биремдә:

күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләрнең (башкарыла торган эшләрнең) сыйфатын һәм (яисә) күләмен (эчтәлеген) характерлаучы күрсәткечләр;

муниципаль биремнең үтәлешен тикшереп тору тәртибе, шул исәптән аны вакытыннан алда туктату шартлары һәм тәртибе;

муниципаль биремнең үтәлеше турында хисаплылыкка таләпләр

Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү буенча муниципаль заданиедә шулай ук:

тиешле хезмәт күрсәтүләрдән файдаланучы физик һәм (яисә) юридик затларның категорияләрен билгеләү;

тиешле хезмәтләр күрсәтү тәртибе;

тиешле хезмәтләр өчен түләүнең иң чик бәяләре (тарифлар), әгәр Россия Федерациясә законнарында аларны түләүле нигездә күрсәтү каралган булса, йә Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән очракларда күрсәтелгән бәяләргә (тарифларны) билгеләү тәртибе каралган очракларда физик яисә юридик затлар тарафыннан күрсәтелә.

5. Муниципаль бирем күрсәткечләре муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру өчен бюджет проектын төзегәндә, казна учреждениесенең бюджет сметасын төзегәндә, шулай ук бюджет яисә автоном учреждениенең муниципаль биремне башкаруына субсидияләр күләмен билгеләгәндә кулланыла.

6. Муниципаль бирем бюджет һәм автоном учреждениеләр өчен формалаштырыла.

7. Муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэмин итү жирлек бюджеты акчалары исәбеннән жирлек Башкарма комитетының муниципаль актында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

8. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

9. Муниципаль биремнәрне үтәүне финанс белән тәэмин итү жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә жирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

10. Күрсәтелгән бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә житкерү тәртибе жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән тәртип расланганчы тиешле бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш күрсәтүчеләргә (күрсәтүчеләргә) яисә алучыларга житкерү рәхсәт ителми.

11. Халыкны социаль тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарга социаль түләүләр бирүгә йә халыкка социаль ярдәм чараларын гамәлгә ашыру максатларында аларның ихтыяжларын тәэмин итү өчен гражданнар файдасына товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуга бюджет ассигнованиеләре керә.

Халыкны социаль тәэмин итүгә чыгым йөкләмәләре гавами норматив йөкләмәләр кабул итү нәтижәсендә барлыкка килергә мөмкин.

12. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр товарлар житештерүгә (реализацияләүгә), башкаруга бәйле рәвештә алынып бетмәгән керемнәрне каплау һәм (яисә) чыгымнарны финанс белән тәэмин итү (каплау) максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмас нигездә бирелә. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән, шулай ук әлеге пунктның 1 абзацында күрсәтелгән субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук

физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр җирлек бюджеты турында җирлек Советы карары һәм аның нигезендә кабул ителә торган җирлек башкарма комитетының муниципаль актлары яисә актлары белән каралган очракларда һәм тәртиптә җирлек бюджетыннан бирелә.ул вәкаләт биргән җирле үзидарә органнары.

Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга-товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирүне җайга сала торган муниципаль хокукый актлар:

1) субсидияләр алу хокукына ия юридик затларны (муниципаль учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларны, физик затларны-товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләренә сайлап алу категорияләре һәм (яисә) критерийлары;

2) субсидияләр бирүнең максатлары, шартлары һәм тәртибе, шулай ук аларны бирү нәтиҗәләре;

3) субсидияләренә биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта аларны кире кайтару тәртибе.

Әлеге пунктта каралган субсидияләр җирле бюджеттан Концессия килешүләре турында Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелгән концессия килешүләрендә каралган шартлар һәм сроклар нигезендә биреләргә мөмкин.

4) ағымдагы финанс елында субсидияләр алучы тарафыннан хисап финанс елында файдаланылмаган товарлар житештерүгә (реализацияләүгә), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны финанс белән тәмин итү максатларында бирелгән субсидияләренң калган өлешләрен кире кайтару очраклары һәм тәртибе (субсидияләр алучының финанс белән тәмин итү чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган акча йөкләмәләрен түләү өчен кирәкле сумма чикләрендә бирелгән субсидияләрдән тыш) субсидияләр);

5) Субсидияләр алучыларга һәм әлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән затларга карата субсидияләр бирү турындагы нигезләмәләр, субсидия бирә торган бюджет акчаларының баш күрсәтмәсә (күрсәтмәсә) тарафыннан тикшерүләр, алар тарафыннан субсидияләр бирү тәртибенә һәм шартларының үтәлүе, шул исәптән аларны бирү нәтиҗәләренә ирешү өлешендә, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексының 268\_1 һәм 269\_2 статьялары нигезендә муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тикшерүләр.

13. Муниципаль берәмлек исемнән бюджет йөкләмәләренәң расланган лимитларының гамәлдә булу вакытыннан артыграк вакытка Концессия килешүләре төзү җирлек Башкарма комитетының норматив хокукый актларында каралган очракларда гамәлгә ашырыла.

Бюджет турындагы карарда Россия Федерациясә Президенты, Россия Федерациясә Хөкүмәте, Татарстан Республикасы Башлыгы (рәисе), Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенәң югары башкарма органы, җирлек башкарма комитеты карарлары нигезендә юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, физик затларга субсидияләр, шул исәптән конкурс нигезендә бирелә торганнары рәвешендә грантлар бирү өчен бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин. Күрсәтелгән субсидияләренә федераль бюджеттан, Татарстан Республикасы бюджетыннан, җирле бюджетлардан бирү тәртибе, әгәр әлеге тәртип әлеге пунктның беренче абзацында каралган карарлар белән билгеләнмәгән булса, тиешенчә Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенәң югары башкарма органының норматив хокукый актларында, Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләргә туры килергә тиешле муниципаль хокукый актларда билгеләнә.

Әлеге статьяның 1, 7-8\_1 пунктларында күрсәтелгән юридик затларга федераль бюджеттан, Татарстан Республикасы бюджетыннан, җирле бюджеттан субсидияләр бирү турында шартнамәләр (килешүләр) төзү, шул исәптән "Россия Федерациясендә сәнәгать сәясәте турында" 2014 елның 31 декабрендәге 488-фз номерлы Федераль закон нигезендә

төзелгән махсус инвестиция контрактлары шартлары нигезендә һәм Дәүләт Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы исемнән хосусый партнерлыкта, муниципаль-хосусый партнерлыкта, концессия килешүләрендә, муниципаль берәмлекнең бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларының гамәлдә булу срогыннан артып киткән срокка алар билгеләгән тәртиптә кабул ителә торган Россия Федерациясе Хөкүмәтенә, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органының, жирлек Башкарма комитетының тиешле карарларында каралган очракларда гамәлгә ашырыла.

«Россия Федерациясендә капитал салуларны яклау һәм бүләкләү турында» 2020 елның 1 апрелендәге 69-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә төзелгән капитал салуларны яклау һәм бүләкләү турында килешү (килешү) тарафыннан юридик затка субсидия бирү турында килешү (килешү) төзү бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларының гамәлдә булу срогыннан арткан вакытка әлеге Федераль закон нигезендә билгеләнә торган чыгымнарны каплау сроклары һәм күләмнәре чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Федераль бюджеттан жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен үтәүгә финанс ярдәме күрсәтү максатларында жирле бюджетларга башка бюджетара трансфертлар бирү буенча Татарстан Республикасының чыгым йөкләмәләре финансланган очракта, күрсәтелгән килешүләр Россия Федерациясе Бюджет кодексының 132\_1 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән килешүләр өчен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан раслана торган шундый ук типтагы рәвеште буенча төзелә.

14. Жирлек бюджетында бюджет учреждениеләренә һәм автоном учреждениеләргә аларның муниципаль биремнәргә үтәвен финанс белән тәмин итүгә физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарны һәм муниципаль мөлкәтне тотуга норматив чыгымнарны исәпкә алып исәпләнгән субсидияләр карала.

Жирлек бюджетыннан бюджет учреждениеләренә һәм автоном учреждениеләргә башка максатларга субсидияләр бирелергә мөмкин.

Күрсәтелгән субсидияләргә жирлек бюджетыннан бирү күләмен һәм шартларын билгеләү тәртибе жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

15. Жирлек Советының жирлек бюджеты турында карарында муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциягә карамаган башка оешмаларга субсидияләр каралырга мөмкин.

Күрсәтелгән субсидияләргә күләмен билгеләү һәм жирлек бюджетыннан бирү тәртибе жирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

16. Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен муниципаль учреждениеләргә һәм муниципаль унитар предприятиеләргә төп акчаларына капитал салулар рәвешендә гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре муниципаль программалар, шулай ук жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий актлары нигезендә йә жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә жирлек бюджетының бюджет акчаларын баш бүлүчеләр карарлары белән карала.

17. Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен әзерләү һәм гамәлгә ашыру турындагы карарлар жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

Смета бәясен 100 мең сумнан артыграк булган инвестиция проектлары нигезендә муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләргә гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләргә. жирлекнең капитал салулар программасына кертелгән суммалар чыгымнарның Ведомство структурасы составында жирлек бюджеты турындагы карарда һәр инвестиция проекты буенча аерым чагыла.

Смета бәясен 100 мең сумнан артыграк булган инвестиция проектлары нигезендә муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләргә гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләргә. районның капитал салулар программасына кертелгән суммалар жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы составында һәр инвестиция

проекты буенча аерым чагылыш таба.

Хужалык алып бару хокукына нигезлэнгән муниципаль унитар предприятиегә бюджет инвестицияләре бирү дәүләт (муниципаль) унитар предприятиеләре турындагы законнарда билгелэнгән тәртиптә муниципаль унитар предприятиенең устав фондын тиешенчә арттыруга китерә.

Оператив идарә хокукына нигезлэнгән муниципаль унитар предприятиегә, автоном һәм бюджет учреждениесенә бюджет инвестицияләре бирү оператив идарә хокукындагы төп чараларның, муниципаль унитар предприятиенең, автоном һәм бюджет учреждениесенәң хакын тиешенчә арттыруга китерә.

Күрсәтелгән бюджет инвестицияләрен бирү жирлек башкарма комитеты карары белән билгелэнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына төп акчаларга капитал салулар рәвешендә бюджет инвестицияләре Концессия килешүләре нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләрен жирлек советының жирлек бюджеты турындагы карарында һәм (яисә) жыелма бюджет язмасында чагылдыру тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

Бюджетара субсидияләр исәбеннән финанслана торган инвестиция проектлары нигезендә муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре чыгымнарның Ведомство структурасы составында жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары белән һәр инвестиция проекты буенча аерым расланьрга тиеш.

Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булып тормаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү юридик затның финанс иминлеге турында документлар белән расланган мәгълүмат булганда (салым бурычыннан, уңай баланстан, төп акчалар булудан, төп акчалар бәясеннән артыграк кредит йөкләмәләре булмаудан тыш) Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә бирелә.

#### 22 статья. Жирлек башкарма комитетының резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Башкарма комитетының Резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды күләме жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары белән билгеләнә һәм әлегә карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменең өч процентыннан артмаса тиеш.

3. Жирлек башкарма комитеты резерв фондының жирлек бюджеты составында каралган бюджет ассигнованиеләре жирлек башкарма комитеты карары белән расланган жирлек башкарма комитеты резерв фонды акчаларын Формалаштыру һәм тоту тәртибе турындагы Нигезләмә нигезендә файдаланыла.

4. Жирлек башкарма комитеты резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап, чыгымнарны раслый торган тиешле документлар белән бергә, тиешле чаралар уздырылганнан соң бер ай эчендә жирлекнең финанс органына тапшырыла.

Резерв фонды акчаларыннан файдалану турындагы хисап бюджет үтөлеше турындагы кварталга һәм еллык хисапларга кушып бирелә.

#### 23 статья. Жирлек бюджетында каралмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга бюджет ассигнованиеләрен бүлөп бирү бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында жирлек Советының бюджет турындагы карарына тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң жирлек бюджетына

өстәмә керемнәрнең тиешле чыганаclarы булганда һәм (яисә) бюджет чыгымнарынның аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләрен кыскарту турында Жирлекләр

Федераль дөүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга жирлек бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраclардан тыш, рөхсәт ителми.

#### 24 статья. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар кабул ителгән, шулай ук муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исеменнән) тарафыннан әлеге мәсьәләләр буенча шартнамәләр (киләшүләр) төзелгән очраclарда жирлекнең чыгым йөкләмәләре; муниципаль берәмлек исеменнән шартнамәләр (киләшүләр) төзүләр муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкийль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы исәбеннән гамәлгә ашырыла.

2. Жирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукий актлар кабул итүгә бәйлә чыгым йөкләмәләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә һәм жирле бюджетка Россия Федерациясә Бюджет кодексының 140 статьясында каралган тәртиптә бирелә торган Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетка бирелә торган субвенцияләр хисабына һәм чикләрендә башкарыла.

3. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча төзелгән киләшүләр нигезендә тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча районның жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә чыгым йөкләмәләре Россия Федерациясә Бюджет кодексының 142.4 һәм 142.5 статьяларында каралган тәртиптә бирелә торган жирле бюджеттан 142.4 һәм 142.5 статьяларында каралган тәртиптә бирелә торган башка бюджетара трансфертлар хисабына һәм чикләрендә башкарыла.

4. Жирле үзидарә органнары, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраclардан тыш, федераль дөүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Жирле үзидарә органнары үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дөүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

#### 25 статья. Бюджет кытлыгы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына жирлек бюджеты кытлыгы жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары белән чикләү белән билгеләнә, ул кире кайтарылмый торган керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча жирлек бюджеты керемнәренә расланган гомуми еллык күләменәң 10 процентыннан артмаска тиеш.

2. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары белән муниципаль берәмлек милкендәге акцияләренә сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән кергән акчалар бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы составында расланган һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта, жирлек бюджеты кытлыгы әлеге өләштә билгеләнгән чикләүләрдән

күрсәтелгән керемнәр суммасы чикләрендә һәм жирлек бюджеты счетларында калган акчалар кимегән очракта жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу.

2. Муниципаль бурыч күләменә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;  
2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясеннән муниципаль берәмлек тарафыннан жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясе муниципаль берәмлеге тарафыннан чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

4. Муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләре кыска сроклы (бер елдан кимрәк), урта сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска сроклы (бер елдан кимрәк), урта сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

6. Муниципаль бурыч белән идарә итү муниципаль берәмлек уставы нигезендә жирлек башкарма комитеты (муниципаль берәмлекнең башкарма-боеру органы) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

7. Муниципаль бурыч китабын алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Муниципаль бурыч кенәгәсенә әлегә йөкләмәләрнең төрләре буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтөлү (башка нигезләр буенча туктатылу) датасы, йөкләмәләрне тулысынча яисә өлешчә тәэмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук составын, аны муниципаль бурыч кенәгәсенә кертү тәртибен һәм вакытын жирлекнең башкарма комитеты билгели торган башка мәгълүмат кертелә.

26 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаclarы составына:

1) номиналь бәясә Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштырудан кәргән акчалар һәм аларны юкка чыгаруга юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

2) Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жирлек тарафыннан жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган кредитлары арасындагы аерма;

3) жирлек бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка

бюджетлары тарафыннан бирелгән Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган бюджет кредитлары арасындагы аерма;

4) тиешле финанс елы дәвамында жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгөртү;

5) жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаclarы.

2. Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаclarы составына:

1) жирлек милкендәге акцияләpне һәм капиталда катнашуның башка рәвешләpен сатудан кeргән акчалар;

2) жирлек бюджеты акчалары буенча курс аермасы;

3) муниципаль гарантияләpне Гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китeргән йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукы гарантка биреп торылган очракта, жирлек гарантияләpен гамәлгә ашыруга Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме;

4) жирлекнең башка бурыч йөкләмәләpен юкка чыгаруга Россия Федерациясе валютасында юнәлдерелә торган акчалар күләме;

5) жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

6) жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

7) жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү буенча операцияләp үткeргeндә жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчeрелгән акчалар белән жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчeрелгән акчалар арасындагы аерманы.

3. Жирлек бюджетының агымдагы финанс елы башына жирлек советының хокукий акты белән билгеләнгән күләмдәге калган акчалары агымдагы финанс елында кассадагы вакытлыча өзеклекләpне каплауга һәм жирлек исеменнән төзелгән муниципаль контрактлар өчен түләүгә бюджет ассигнованиеләpен арттыруга юнәлдерелергә мөмкин, алар шушы муниципаль контрактлар шартлары нигезендә Хисап финанс елында түлөнeргә тиеш. күрсәтелгән максатларга файдаланылмый калган бюджет ассигнованиеләpе суммасыннан артмаган күләмдә, , жирлек бюджеты турындагы карарда каралган.

4. Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү операцияләpе составына жирлек гамәлгә куйган һәм шәхси счетлары Россия Федерациясе законнары нигезендә районның финанс-бюджет палатасында ачылган оешмаларның акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару кeртелә.

5. Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаclarы составына:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында бирелгән Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан юкка чыгарылган бюджет кредитлары арасындагы аерма;

2) муниципаль гарантияләpне Гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китeргән очракта, максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенә жирлекнең муниципаль гарантияләpен чит ил валютасында үтәүгә бирелә торган акчалар күләме.

27 статья. Муниципаль бурыч

1. Жирлекнең бурыч йөкләмәләpе:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләpенә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләpгә);

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;

3) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия



Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;

4) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитларга;

5) жирлекнең Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә);

6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенә чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексы гамәлгә кертелгәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

2. Муниципаль бурыч күләменә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында жирлек тарафыннан Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясе муниципаль берәмлеге тарафыннан чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

5. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска сроклы (бер елдан кимрәк), урта сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

6. Муниципаль бурыч белән идарә итү муниципаль берәмлек уставы нигезендә жирлек башкарма комитеты (муниципаль берәмлекнең башкарма-боеру органы) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

7. Муниципаль бурыч китабын алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Муниципаль бурыч кенәгәсенә әлеге йөкләмәләрнең төрләре буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлү (башка нигезләр буенча туктатылу) датасы, йөкләмәләрне тулысынча яисә өлешчә тәмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук составын, аны муниципаль бурыч кенәгәсенә кертү тәртибен һәм вакытын жирлекнең башкарма комитеты билгели торган башка мәгълүмат кертелә.

28 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренә чик күрсәткечләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карар белән чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елыннан соң

килә торган елның 1 гыйнварына) муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булганда) югары чикләре, шул исәптән Россия Федерациясә валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелә, билгеләнә., муниципаль гарантияләргә чит ил валютасында (жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча чит ил валютасында йөкләмәләре булганда).

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булганда) югары чикләре әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләр үтәлгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган керемнәрнең һәм (яисә) салым керемнәренә керемнәренә расланган күләмән исәпкә алмыйча, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирлек бюджеты турында карар белән расланган Жирле бюджет керемнәренә гомуми күләмәннән артмаса тиеш

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме жирлек бюджеты турындагы карар белән түбәндәге таләпләр үтәлгәндә раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме өлеше Чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирлек бюджеты турында Татарстан Республикасы Советы карары белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләмәненң 10 процентыннан артмаса тиеш, моңа Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла;

2) Чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны каплау һәм хезмәт күрсәтү буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) түләүләрнең еллык суммасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирлек бюджеты турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләмәненң 20 процентыннан артмаса тиеш. Россия Федерациясә; күрсәтелгән чагыштырманы исәпләгәндә, Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан һәм план чорының һәр елыннан соң түләү сроклары белән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә җибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

29 статья. Россия Федерациясә валютасында күрсәтелгән Жирлекнең бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан алу

1. Әгәр Россия Федерациясә валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсә муниципаль бурыч йөкләмәсә шартларында каралган юкка чыгару датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә юкка чыгарылуга күрсәтелмәгән булса (кредитор тарафыннан жирлекнең муниципаль хокукий актлары белән билгеләнгән гамәлләр башкарылмаган), күрсәтелгән йөкләмә, әгәр муниципаль бурыч йөкләмәсә шартларында башкасы каралмаган булса, тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан алына.жирлек советының хокукий актлары белән.

2. Жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча Россия Федерациясә валютасындагы бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләр бирүне туктатуга нигез булып торган вакыйгалар (хәлләр) башланганда тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) башлануга (һөжүм турында белешмәләр алуга) карап муниципаль бурычтан алына.

3. Жирлек башкарма комитеты әлеге статьяның 1 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән сроклар тәмамлангандан соң муниципаль бурычтан Россия Федерациясә валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру турында муниципаль хокукий акт чыгара.

4. Муниципаль бурычтан төшерү Россия Федерациясе валютасында белдерелгән исәптән төшерелә торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәптән чыгару суммаларын чагылдырмыйча гына аларны исәптән чыгару суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдындагы муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

6. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

7. Юкка чыгару датасы башланганчы муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе шартлары нигезендә аларны эмитацияләгән орган тарафыннан тулы күләмдә чыгарылган (алмашу яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгарылышлары күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда юкка чыгарылган дип танылырга мөмкин.

8. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты әйләнешкә чыгарылган (алмашу яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) үзе чыгарган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча аларны юкка чыгару датасы башланганчы йөкләмәләренә үтөлгән дип танырга хокуклы.

30 статья. Муниципаль алынмалар

1. Җирлекнең эчке муниципаль бурычлары дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан кредитлар рәвешендә җирлек исемненнән җирлек бюджетына заем акчаларын җәлеп итү һәм җирлекнең заемчы буларак Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан кредитлар алу аңлашыла.

2. Җирлекнең тышкы муниципаль бурычлары дигәндә, Россия Федерациясенең максатчан чит ил кредитларыннан файдалануы кысаларында җирлек бюджетына җирлек исемненнән федераль бюджеттан кредитлар җәлеп итү аңлашыла. Бу кредитлар буенча җирлекнең Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы алынмалар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең дәүләт тышкы алынмалары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм җирлек уставы нигезендә җирлек исемненнән муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру хокукы җирлек башкарма комитетына карый.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштыру җирлек тарафыннан түбәндәге шартлар үтөлгәндә гамәлгә ашырыла::

1) җирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча срогы чыккан бурычтан азат итү;

2) исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә юридик заттан җирлек тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән дәрәжәдән түбән булмаган кредит рейтингы алынды.

6. Җирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә кертекән очракта, муниципаль хисаплашуларны гамәлгә ашырырга, җирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пунктында каралган бурычларны

арзанлы заем алучылар төркеменә кертү мөмкинлеге бирә торган дәрәжәләргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән эчке һәм тышкы үзләштерүләр программалары, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр белән килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пункттың каралган Жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә бирергә хокуклы түгел.

9. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән муниципаль эчке үзләштерүләрне Жирлекләрнең бурыч йөкләмәләрен инандыру максатларында гына, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пункттың һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пункттың каралган.

10. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы алынмаларны гамәлгә ашырырга һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

11. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке үзләштерүләрне гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль эчке алынмалар, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программаларын чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, муниципаль гарантияләр программалары килештерелгән очракта гына Россия Федерациясе валютасында бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пункттың каралган Жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан максатчан бюджет кредитлары буенча жирлекләр йөкләмәләрен реструктуризацияләү рәхсәт ителми.

31 статья. Муниципаль алынмаларның чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль алынмаларны алуның иң чик күләме дигәндә тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы хисаплар программалары буенча жирлек бюджетына акчалар жәлеп итүнең җыелма күләме аңлашыла.

2. Жирлек бюджетына акчалар жәлеп итү күләмнәре чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы алынмалар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчалар жәлеп итүнең

гомуми суммасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, Жирлек халкының бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәренә гомуми суммасыннан артмаса тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлекнең үзләштергән гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм Россия Федерациясе бюджет системасының максатчан билгеләнештәге бюджетларыннан бирелгән түләүсез бюджетара трансфертлардан тулысынча файдаланмауга бәйле рәвештә хисап финанс елы ахырына барлыкка килгән калган бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артыграк булырга мөмкин максатчан билгеләнештәге юридик затлардан кергән акчалар, жирле бюджетларның балансылыгын тәмин итү чараларына ярдәм итүгә яисә жирле бюджетларга Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан аларны бирү шартларын билгеләп бирелгән башка дотацияләр, шулай ук хисап финанс елының соңгы эш көненнән соң жирле бюджетка күчерелгән хисап финанс елы керемнәре күләменә, шул исәптән заклад әйләнешләрен үткөрү тәртибендә, жирле бюджетларга дотацияләр.

Хисап финанс елында Жирлекнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм Поселениенә бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артып киткән очракта, хисап финанс елы йомгалары буенча, әлеге пунктның беренче абзацында каралган өстенлекләргә исәпкә алып, жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән агымдагы елның 1 гыйнварына жирле бюджет акчаларының күрсәтелгән арттырылган өлеше Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгән тиеш.

32 статья. Чит ил валютасында күчеп утыру белән гарантияләр бирү үзенчәлекләре

Жирлек Россия Федерациясенә чит ил валютасында алган акчаларын Россия Федерациясеннән алып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы

25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, чит ил кредитларыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

### 33 статья. Муниципаль тышкы алынмалар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурычларга алулар программасы максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында федераль бюджеттан жирлек бюджетына чит ил валютасында жәлеп ителә торган һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында түләү торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы алынмалар программасында түбәндәгеләр билгеләнә:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган жирлек бюджетына акчалар жәлеп итү күләме һәм бурыч йөкләмәләрен каплау сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында федераль бюджеттан жирлек бюджетына чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы хисаплашулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирлек бюджеты турындагы карарга кушымта булып тора.

### 34 статья. Муниципаль эчке алынмалар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынмалар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла торган һәм (яисә) түләнелә торган тиешле

бурыч йөкләмәләре төрлөрә буенча муниципаль эчке алынмалар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке алынмалар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөкләмәләре төрлөрә буенча муниципаль эчке үзләштерүләрне гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурычларны каплауның жирле бюджетка акчалар жәлеп итү һәм чик сроклары;

2) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрлөрә буенча каплау күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынмалар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора (чираттагы финанс елы).

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч үткөрү муниципаль эчке алынмалар программасында чагылмый.

35 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәләрдән) барлыкка килгән бенефициар алдында аның акчалата йөкләмәләре принцибын тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәмин итми, шул исәптән аларны вакытыннан алда башкару йә бурычларны үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгаларны (хәлләрне) вакытыннан алда үтәүне тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма рәвешә мәжбүри.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмәләр суммасы күрсәтелгән валютада бирелә һәм башкарыла.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә үзә тәмин иткән йөкләмә буенча субсидия җаваплылыгына ия.

6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукий беләм - Жирлек) һәм гарант исемнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципал исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (ул булганда), төп йөкләмәнең гамәлдә булу срогы яисә аның буенча йөкләмәләренә үтәү срогы, яктарның исемнәре, төп йөкләмәләренә башка житди шартлары күрсәтеләп);

5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантиянең үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;

9) гарантияле очракны билгеләү, гарантия үтәү турында бенефициарның таләпләрен күрсәтү срогы һәм тәртибе;

10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;

11) гарантия буенча гарант тарафыннан йөкләмәләренә башкару тәртибе;

12) гарантия суммасын тулы күләмдә яисә гарантия үтәгәндә, үтәгәндә (башка нигезләрдә туктатылганда) тулы күләмдә яисә гарантия белән тәмин ителгән принципалның йөкләмәләренә нинди дә булса өлешендә һәм гарантиядә билгеләнгән башка очракларда киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп

йөкләмәләр шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициар гаранты тарафыннан түлэнгән акчаларны кайтару принцибына гарант таләбе булу яисә булмау (принципалга, регресска гарантның регресс таләбе);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, Гарант исеменнән гарантия бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Милеге муниципаль гарантия бирә торган муниципаль унитар предприятие, мөлкәте муниципаль гарантия бирә торган Жирлек милкендә булган муниципаль унитар предприятие, акцияләренең 100 проценты (өлешләре) хужалык жәмгыяте йөкләмәләре буенча гына принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын күздә тотмаган муниципаль гарантия бирелергә мөмкин. Нигезен тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гарантия принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм жирлек Башкарма комитетының Россия Федерациясә Бюджет кодексының 115.3 статьясы һәм Россия Федерациясә гражданлык законнары таләпләренә туры килә торган актында билгеләнгән вакытта гарантның тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килә торган принципалга карата регресс таләбе таләбенәң үтәлүен тәэмин итү принцибы барлыкка килә. Күрсәтелгән тәэмин итүне тапшырганчы муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата белән яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) житү белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарныкы булган гарантка карата таләпләр, принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүләре булган облигацияләргә хокукларның яңа хужага (сатып алучыга) күчүенә бәйле рәвештә кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә күрсәтелгән таләпләр тапшырылудан (күчүдән) тыш, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка (башка нигезләр буенча тапшырылырга) мөмкин түгел.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә гарант тарафыннан (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктының 14 бүлегендә күрсәтелгән төп йөкләмәләр шартларында гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясә Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурыч принципаломын үтәмәгәндә, кире алына.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турындагы бенефициарның таләбе (гарантияне башкару турындагы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгеләнгән очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициарның таләпләре гарантиядә билгеләнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка гарантиядә күрсәтелгән документлар белән күрсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турындагы таләпләрне, шул исәптән, йөкләмә гарантияләре белән тәэмин ителгән гарантияләрне үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) килеп чыккан очракта, күрсәтергә хокуксыз.

14.

15. Гарант гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәр итәргә һәм таләпнең күчәрмәсен принципалга тапшырырга тиеш.

16. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән вакытта күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп бирелгән документлар белән гарантияне үтәү турындагы бенефициарның таләбен нигезләү предметына һәм таләп гарантиясә шартларына һәм аңа кушып

бирелгән документларга туры килү-килмәвен карарга тиеш.

17. Гарантияне башкару турында бенефициарның һәм аңа кушымта итеп бирелгән документларның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның түбәндәге очракларда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия (гарантиянең гамәлдә булу срогы) бирелгән вакыт тәмамланганнан соң гарантка күрсәтелгән;

1) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

- таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

- бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәэмин ителгән йөкләмәләргә тиешенчә үтәүне баш тарткан;

- өлгә статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясә Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очракларда;

- гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

2) Муниципаль гарантияне һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документларны башкару турындагы бенефициар таләбе муниципаль гарантиянең нигезләнмәгән һәм (яисә) тиешле шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

3) Гарант, принципалны күз алдына китерергә мөмкин булган бәхәс бенефициары таләпләренә каршы торырга хокуклы. Принципал каршы килүдән баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да Гарант бу каршы килүгә булган хокукын югалтмый.

4) Гарантиянең һәм аңа кушымта итеп бирелгән документларның үтәлеше турында бенефициар таләбе расланган очракта, гарант гарантиядә билгеләнгән срокта гарантия буенча йөкләмәгә үтәргә тиеш.

5) Муниципаль гарантия белән каралган бенефициар алдында гарантның йөкләмәсә гарантия белән тәэмин ителгән принципалның вакыты чыккан йөкләмәләргә күләмдә, әмма гарантия суммасыннан артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

6) Муниципаль гарантия буенча бенефициар алдында гарантны билгеләү туктатыла:

- гарантиядә билгеләнгән күләмдә бенефициар гарантиясен түләп;

- ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу вакыты) гарантиядә билгеләнгән вакыт узгач;

- гарантия белән тәэмин ителгән принципалның принципалга һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан үтәлгән очракта йө күрсәтелгән йөкләмәләргә башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан күрсәтелгән гарантка һәм (яисә) судка гарантияне үтәү турындагы таләпнең булуына карамастан);

- бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, аның гарантына һәм (яисә) гарантия буенча аның йөкләмәләреннән гарантны азат итү турында язма гаризасын кире кайтару юлы белән, мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмау шартларында, Россия Федерациясә Бюджет кодексының 115.1 статьясында каралган гарантка кире кайту нәтижәсендә;

- гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсә билгеләнгән вакытта барлыкка килмәсә;

- бенефициар гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәү турындагы гарантка таләпне белдергәннән соң (шул исәптән принципалны бетерү белән бәйле рәвештә һәм



(яисә) бенефициарны һәм (яисә) бенефициарны юкка чыгаруга бәйле рәвештә) төп йөкләмәне туктатып яисә аны гамәлдә булмаган килешү дип тану;

- бенефициар белән башка затка бирелгән очракта яисә бенефициарның гарантия, хокуklar һәм (яисә) бурычларның төп йөкләмәләре буенча гарантка карата таләпнең хокуklары хокуklары Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка (күрсәтелгән хокуklарны (хокуklарны һәм бурычларны) Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә облигациягә хокуklарның яңа хужасына (сатып алучыга) күчүгә, гарантия белән тәмин ителә торган принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләре Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру (күчү) очрагында;

- принципал белән башка затка тапшырылган яисә хокуklар һәм (яисә) бурыч (бурыч) принципалына караган башка нигезләр буенча гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка, төп йөкләмәләр буенча икенче затка күчкән очракта;

- гарантияне гарантиядә күрсәтелгән очраklарда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

- гарантиядә билгеләнгән башка очраklарда.

7) Аның буенча гарант йөкләмәләре туктатылганнан соң, бенефициар белән гарантия тоту күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуklар бенефициары өчен сакланмый.

8) Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукын гарантка биреп торса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclарында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләре үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр гарантның муниципаль гарантияне үтәве принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукын гарантның ташламасы белән бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләренә тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен түләнгән акчаларны регресс тәртибендә гарантка кайтару исәбенә Гарант тарафыннан алынган акчалар яисә бенефициарның принципалга карата бирелгән таләпләрен гарантка бирелгән хокуklарны үтәү исәбенә алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагыла.

27. Кредит (займ, облигациядән тыш) буенча принципал йөкләмәләрен үтәүне тәмин итә торган муниципаль гарантия кредит шартнамәсендә (заем шартнамәсендә) һәм (яисә) күрсәтелгән муниципаль гарантияне бирү турындагы шартнамәдә кредиторның (займ бирүченә) күрсәтелгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдалануны үз агынан тикшереп торуны гамәлгә ашыру йөкләмәләрен билгеләү шарты белән бирелә.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты билгеләнгән очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләр үтәлмәгән яисә ышанычсыз үтәлгән

очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия би­рү турындагы шартнамәдә билгеләнгән җаваплылыкка ия булалар.

29. Билгесез затлар даирәсе бенефициарлар булган йөкләмәләрне тәэмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантия үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр би­рү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр би­рү тәр­тибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

36 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финан­с елында һәм план чорында бирелә торган, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантияләрнең гомуми күләме;

2) гарантияләүнең һәр юнәлеше (максаты) буенча гарантияләр күләмен, категорияләрен (төркемнәрен) һәм (яисә) принципалларның исемнәрен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләрен (максатларын) ;

3) принципалларга гарантның регресс таләбе хокукы булу (булмау) ;

4) гарантияләр би­рүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтөлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турында тиешле карарга кушымта булып тора.

37 Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, чираттагы финан­с елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тәэмин итә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләр би­рүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр күрсәтелгән валютада бирелә һәм башкарыла.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

38 статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурыч булып билгеле бер датага жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә түләнергә тиешле акчалар суммасы тора.

2. Жирлек каршында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр Жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурычны исәптән чыгару һәм исәпкә алуда торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясә Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек каршында мондый йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итә торган акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) исәпкә ала, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясә Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясә Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр шартнамә нигезендә башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындагы акча йөкләмәләре жирлек бюджетының бердәм счётына тиешле акчалар суммасы күчерелгән көннән башкарылган дип санала.

39 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Жирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр Эмитенты булып жирлекнең башкарма комитеты чыга, ул Жирлек уставы белән муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукына ия.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең төрләре, аларның эмиссия һәм мөрәҗәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясә Бюджет кодексында билгеләнә.

40 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыруның иң чик күләмнәре

Номиналь бәя буенча чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең иң чик күләмнәре Жирлек советы тарафыннан, тиешле бюджет турындагы карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның өске чикләре нигезендә билгеләнә.

2 бүлек. Жирлек бюджеты проектын төзү

41 статья. Жирлек халкының бюджет проектын төзү тәртибе

1. Жирлек бюджеты проекты түбәндәгеләр нигезендә төзелә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясә Федераль Собраниеһенә Россия Федерациясә Президенты юлламасы нигезләмәләре;

- Россия Федерациясенә милли үсеш максатларын һәм гавами хакимият органнары эшчәнлегенә аларга ирешү юнәлешен билгели торган документлар;

- Россия Федерациясенә бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенә төп юнәлешләр (Татарстан Республикасының бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләр, муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләр);

- социаль-икътисадый үсеш фаразы;

- озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проекты);

- муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программалар проектларында).

2. Жирлек бюджеты проекты өч елга төзелә һәм раслана (чираттагы финанс елы һәм план чоры).

Әгәр жирлекнең бюджет проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлекнең башкарма комитеты урта сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

3. Бюджет проекты төзү тәртибе һәм сроклары, Бюджет законнары таләпләрен һәм жирлек Советының муниципаль хокукий актларын үтәп, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек бюджетының турыдан-туры проекты төзүне Жирлекнең финанс органы гамәлгә ашыра.

5. Бюджет проекты вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында Жирлекнең Финанс органы барлык жирле үзидарә органнарыннан, бюджет барлыкка китерүче предприятиеләрдән, учреждениеләрдән, оешмалардан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

6. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы кимендә өч ел дәвамында, шул исәптән чираттагы финанс елына һәм план чорына, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан эшләнә.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чоры параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма языында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән аларны фаразлана торган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Бюджет проекты төзү яисә карау барышында Поселения социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

7. Бюджет керемнәре авыл жирлегә Советына бюджет турындагы карар проекты кертү көненә гамәлдә булган шартларда Россия Федерациясе Салымнар һәм җыямнар турындагы законнарының, шулай ук Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм муниципаль хокукий актларның жирлек бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган законнарының социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә фаразлана.

8. Жирлекнең уртача сроклы финанс планы ел саен, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләрен үтәп, жирлек башкарма комитеты билгеләгән форма һәм тәртип буенча эшләнә һәм раслана һәм жирлек советына жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла.

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре һәм жирлек бюджеты проектының төп күрсәткечләре бер-берсенә туры килергә тиеш.

Жирлекнең расланган уртача сроклы финанс планында түбәндәге параметрлар булырга тиеш::

1) жирлек бюджеты керемнәренең һәм чыгымнарының фаразлана торган гомуми күләме;

2) бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре, бүлекчәләре буенча бюджет акчаларын баш бүлүчеләр буенча бюджет ассигнованиеләре күләмнәре йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләре күләмнәре;

3) жирле бюджетларга салым керемнәреннән чигерүләрнең жирлек Советының муниципаль хокукий актларында билгеләнә торган нормативлары;

4) бюджет кытлыгы (профицита) ;

5) Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына муниципаль бурычның югары чиге.

Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан жирлекнең уртача сроклы финанс планының өстәмә күрсәткечләрен раслау каралырга мөмкин.

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре индикатив характерда була

һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлекнең уртача сроклы финанс планын эшлэгәндә һәм раслаганда үзгәртелергә мөмкин.

Уртача сроклы финанс планы план чорына күрсәтелгән планның параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елына Параметрларны өстәү юлы белән эшләнә.

Урта сроклы финанс планы проектына аңлатма язуында урта сроклы финанс планы параметрларын нигезләү, шул исәптән планлаштырылган үзгәрешләрнең сәбәпләрен күрсәтеп, аларны элек хупланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

9. Җирлекнең гамәлдәге чыгым йөкләмәләрен һәм кабул ителә торган йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә җирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләргә үтәүгә бюджет ассигнованиеләргә буенча аерым гамәлгә ашырыла.

10. Җирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган муниципаль программалар җирлек башкарма комитеты карары белән раслана.

Муниципаль программаларны эшләү турында карарлар кабул итү тәртибе, шулай ук аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру сроклары җирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

Муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләргә күләм җирлек Советының бюджет чыгымнарының ведомство структурасы составындагы җирлек бюджеты турындагы карары белән Бюджет чыгымнарының һәр программасы (ярдәмче программасы) буенча җирлек Башкарма комитетының хокукий акты нигезендә раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап финанслауга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар җирлек бюджеты турындагы карар проектын җирлек Советына керткән көнгә кадәр бер айдан да соңга калмыйча җирлек башкарма комитеты карары белән расланырга тиеш.

Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләү үткәрелә. Муниципаль программаны үткөрү тәртибе һәм аны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләү критерийлары җирлек башкарма комитеты карары белән билгеләнә.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләү нәтижәләргә буенча җирлек башкарма комитеты җитәкчесе, җирлек бюджеты турындагы карар проектын җирлек Советына керткән көнгә кадәр бер айдан да соңга калмыйча, программаны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләрен Чираттагы финанс елыннан башлап кыскарту яисә аны гамәлгә ашыруны вакытыннан алда туктату турында карар кабул итәргә мөмкин.

Әлеге карар кабул ителгән очракта һәм программаларны үтәү өчен төзелгән муниципаль контрактлар булганда, җирлек бюджетында яклар аларны туктату турында килешүгә ирешмәгән муниципаль контрактлардан килеп чыга торган чыгым йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләргә карала.

11. Җирлек советының җирлек бюджеты турындагы карары проектында бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профицита), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, җирлек Советы карарларында (бюджет турындагы Карардан тыш) билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

12. Бюджет турындагы карар белән раслана:

1) җирлек бюджеты керемнәренең Баш администраторлары Исемлегә;  
2) җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары исемлегә;

3) бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләргә бүлекләргә, бүлекчәләргә, максатчан статьялары, төркемчәләргә (төркемнәргә һәм төркемчәләргә) буенча йөз чыгымнар төрләргә бүлекләргә, бүлекчәләргә, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм

эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү чыгымнар төрләренең төркемчәләренә) чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджетлар чыгымнарын классификацияләү, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет Кодексында, җирлек Советының муниципаль хокукий актында билгеләнгән очракларда бюджетлар чыгымнары классификациясенәң бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

4) Чираттагы финанс елына җирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы, бюджеттан тыш дәүләт фондлары бюджетларыннан тыш;

5) гавами норматив йөкләмәләренә үтүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренәң гомуми күләме;

6) Чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

7) Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта, план чорының беренче елына бюджет бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 2,5 проценты күләмендә, план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 5 проценты күләмендә шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме;

8) Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

9) Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына муниципаль эчке бурычның югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелеп, муниципаль эчке бурычның югары чиге;

10) Россия Федерациясә валютасында һәм чит ил валютасында муниципаль эчке һәм тышкы хисаплашулар, муниципаль гарантияләр программалары;

11) җирлек бюджетының Россия Федерациясә Бюджет Кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет Кодексы, җирлек Советының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

13. Җирлек бюджеты проекты җирлек Советының муниципаль хокукий актында билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

42 статья. Җирлек бюджетының проектына экспертиза ясау

1. Җирлек бюджеты турындагы карар проектын раслау өчен җирлек Советына тапшырганнан соң, җирлек Советы Рәисе җирлек бюджеты турындагы карар проектын, беркетелгән документлар белән бергә, җирлекнең контроль-хисап органына финанс һәм бюджет законнары таләпләренә туры килү-килмәүгә экспертиза үткөрү өчен тапшырырга тиеш.

Тиешле бәяләмә алганнан соң җирлек бюджеты проекты җирлек Советы Рәисе тарафыннан җирлек Советына раслау өчен тапшырыла яисә эшләп бетерү өчен җирлек башкарма комитетына кайтарыла.

3 бүлек. Җирлекнең бюджет проектын карау һәм раслау

43 статья. Җирлек Советы каравына Җирлек бюджеты турында карар проектын кертү

1. Җирлекнең башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турындагы карар проектын агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча җирлек Советы каравына кертә.

2. Җирлек Советына бюджет проекты белән бер үк вакытта әлеге Нигезләмә һәм Россия Федерациясенәң бюджет законнары нигезендә документлар һәм материаллар

тапшырыла.

44 статья. Жирлек бюджеты турында карар проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Жирлек Советының бюджет турындагы карар проекты белән бер үк вакытта түбәндәге документлар тапшырыла:

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- ағымдагы финанс елының узган чорыннан соң жирлекләрнең социаль-икътисадый үсешенең якинча нәтижеләре һәм ағымдагы финанс елына жирлекнең социаль-икътисадый үсешенең көтелә торган нәтижеләре;
- жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең берләштерелгән бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты);
- Жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;
- бюджетара трансфертларны бүлүнәң методикалары яисә проектлары һәм хисаплары;
- чираттагы финанс елы ахырына муниципаль бурычның югары чиге (чираттагы финанс елы ахырына һәм план чорының һәр елы ахырына);
- муниципаль эчке һәм тышкы алынмалар, Россия Федерациясе валютасында һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программалары;
- ағымдагы финанс елына жирлек бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;
- Жирлек бюджетының керем чыганаclarы реестрлары;
- башка документлар һәм материаллар.
- Бюджет турындагы карар муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү турындагы карар белән расланган очракта, бюджет турындагы карар проектына муниципаль программалар паспорты (күрсәтелгән паспортларны үзгәртү проектлары) тәкъдим ителә.

45 статья. Жирлек бюджеты турында Жирлек Советы карары проектын карау тәртибе

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирлек Советына карауга кертелгән көннән алып ике эш көне эчендә жирлек Советы Рәисе аны бәяләмә бирү өчен Советның эш органына - жирле үзидарә һәм финанс-бюджет мәсьәләләре комиссиясенә жиберә.

2. Комиссия күрсәтелгән проектны алган көннән алып биш эш көне эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарына туры килүе турында бәяләмә әзерли.

3. Жирлек советы рәисе Комиссия бәяләмәсе нигезендә жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек Советы каравына кабул итү йә аны эшләп бетерү өчен Башкарма комитетка кайтару турында карар кабул итә.

4. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына эшләп бетерүгә кергән көннән алып биш эш көне эчендә тапшырылырга тиеш.

5. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча һәм аны жирлек Советында карау барышында жирлек башкарма комитеты житәкчесе, жирлекнең финанс органы житәкчесе яисә алар вәкаләт биргән вазыйфаи затлар гариза язарга хоуклы.

6. Жирлек Советы утырышында жирлек бюджеты турындагы карар проектын караганда, жирлек Советы жирлек башкарма комитеты житәкчесенең яисә аның кушуы буенча жирлекнең финанс органы житәкчесенең докладын һәм жирле үзидарә һәм финанс-бюджет мәсьәләләре буенча комиссия рәисенең өстәмә докладын тыңлый һәм жирлек бюджеты проектын раслау йә аны кире кагу турында карар кабул итә.

7. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары Чираттагы финанс

елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

8. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта:

1) жирлекнең финанс органы ай саен бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын хисап финанс елында бюджет ассигнованиеләренең һәм бюджет йөкләмәләре лимитларының уникаль өлешеннән артыграк булмаган күләмдә бюджет акчаларын баш бүлүчегә җиткерергә хокуклы;

2) жирлек советының жирлек бюджеты турындагы карары белән билгеләнә торган башка күрсәткечләр жирлек советының хисап финанс елына жирлек бюджеты турындагы карары белән билгеләнгән күләмнәрдә (нормативларда) һәм тәртиптә кулланыла.

9. Әгәр советның жирлек бюджеты турындагы карары агымдагы финанс елы башланганнан соң үз көченә керсә, жирлек башкарма комитеты жирлек бюджеты турындагы Совет карарына бюджет белән вакытлыча идарә итү чорында бюджет үтөлешен исәпкә алып, бюджет күрсәткечләрен төгәлләштерә торган үзгәрешләр кертү хакындагы карар проекты жирлек Советы карарына һәм раславына тапшыра.

Күрсәтелгән карар проекты жирлек Советы тарафыннан ул тапшырылганнан соң 15 көннән дә артмаган вакытта карала һәм раслана.

10. Жирлек Советы карарында билгеләнгән Жирлек бюджеты турындагы карар проекты карау һәм аны раслау тәртибе бюджет турындагы карар үз көченә чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керүне, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия Федерациясә Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләрне һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

11. Жирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясә Бюджет Кодексында һәм (яисә) Жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Жирлек бюджеты турындагы карар имзаланганнан соң җиде көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

## 2 бүлек. Жирлек бюджеты үтөлеше

### 46 статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Жирлек бюджетын үтәү җыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет үтөлешен оештыру Жирлекнең финанс органына йөкләнә.

2. Жирлек бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуындагы бердәмлеге нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджетын үтәү жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан тәмин ителә.

4. Жирле үзидарә органнары Жирлекләр Жирлек бюджетының баланслылыгын тәмин итә. Федераль законнарны һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, муниципаль бурыч дефициты, күләме һәм структурасы, Жирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәү буенча Татарстан Республикасы законнарын һәм законнарын үтәү.

### 47 статья. Җыелма бюджет язмасы

1. Җыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе жирлекнең финанс органы җитәкчесе боерыгы белән билгеләнә.

Җыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү жирлекнең финанс органы җитәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Җыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек советының жирлек бюджеты турындагы карарына туры килергә тиеш.

Жирлек Советының бюджет турындагы карарына үзгәрешләр кертү турында Карар кабул ителгән очракта жирлекнең финанс органы җитәкчесе җыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Бюджет үтөлеше барышында җыелма бюджет язмасы күрсәткечләре, Россия



Федерациясе Бюджет Кодексында каралган очракларда, жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карарына үзгәрешләр кертмичә генә, жирлекнең финанс органы житәкчесе карары нигезендә үзгәртелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә житкерелә.

5. Жыелма бюджет язуына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре кертелгән, моңа жирлек бюджетының бердәм счётындагы калган акчалар белән идарә итү операцияләре керми.

6. Бюджет турындагы карар ағымдагы финанс елы башыннан үз көченә кәрмәгән очракта:

Жирлекнең финанс органы ай саен бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын хисап финанс елында бюджет ассигнованиеләренең һәм бюджет йөкләмәләре лимитларының уникаль өлешеннән артыграк булмаган күләмдә бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә житкерергә хоуклы;

бюджет турында карар белән билгеләнә торган башка күрсәткечләр хисап финанс елына бюджет турында карар белән билгеләнгән күләмнәрдә (нормативларда) һәм тәртиптә кулланыла.;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бюджетара трансфертлар бүлү һәм (яисә) бирү тәртибе хисап финанс елына билгеләнгән рәвештә саклана.

Әгәр бюджет турындагы карар финанс елы башланганнан соң өч ай узгач үз көченә кәрмәсә, жирлекнең финанс органы, әлеге пунктның 2-4 абзацларында билгеләнгән шартларны үтәп, бюджет үтәлешен оештырырга хоуклы.

Шул ук вакытта жирлекнең финанс органы хоуклы түгел:

Россия Федерациясе Бюджет Кодексында билгеләнгән юридик һәм физик затларга бюджет инвестицияләренә һәм субсидияләргә бюджет йөкләмәләре һәм бюджет ассигнованиеләре лимитларын житкерергә;

бюджет кредитлары бирү;

алдагы финанс елындагы бурычлар күләменең сизгәдән бер өлешеннән артыграк күләмдә кварталга исәпләп алынырга;

резерв фондлар формалаштырырга

Күрсәтелгән чикләүләр гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә, муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә һәм аны каплауга, халыкара шартнамәләренә үтәүгә бәйлә чыгымнарга кагылмый.

7. Әгәр жирлек бюджеты турындагы карар ағымдагы финанс елы башланганнан соң үз көченә кәрсә, күрсәтелгән карар үз көченә кәргән көннән алып бер ай эчендә жирлек башкарма комитеты бюджет турындагы карарга бюджетның вакытлыча идарә итү чоры өчен бюджет үтәлешен исәпкә алып, бюджет күрсәткечләрен төгәлләштерә торган үзгәрешләр кертү хакындагы карар проектын жирлек Советы каравына һәм раславына тәкъдим итә.

Күрсәтелгән карар проекты Совет тарафыннан ул тәкъдим ителгән көннән алып 15 көннән дә артмаган срукта карала һәм раслана.

8. Жирлек Советының бюджет хоук мөнәсәбәтләрен жайга салучы карарларында, жирлек бюджеты турындагы Карардан тыш, жирлекнең финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү өчен өстәмә нигезләр каралырга мөмкин.

48 статья. Касса планы

1. Касса планы дигәндә ағымдагы финанс елында бюджетка касса түләүләре һәм касса түләүләре фаразы аңлашыла.

2. Жирлекнең финанс органы касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүче, бюджет керемнәренең баш администраторы, бюджет дефицитын финанслау чыганакаларының баш администраторы тарафыннан

касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләрне тапшыру составын һәм срокларын билгели.

49 статья. Керемнәр буенча бюджет үтөлеше  
Керемнәр буенча Жирлек бюджетын үтәү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

50 статья. Бюджетның чыгымнар буенча үтөлеше

1. Чыгымнар буенча Жирлек бюджетын үтәү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтөлеше:

1) Бюджет һәм акча йөкләмәләрен кабул итү һәм исәпкә алу;

2) акча йөкләмәләрен раслау;

3) акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү;

4) акча йөкләмәләренең үтөлешен раслау.

3. Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм бюджет йөкләмәләренең тискәре лимитларына кадәр житкерелгән чикләрдә элек кабул ителгән бюджет йөкләмәләренә үзгәрешләр кертә.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен физик һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон, башка хокукий акт, килешү нигезендә кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы үзенә житкерелгән бюджет йөкләмәләренең тиешле лимитлары белән кабул ителгән, әмма үтөлмәгән бюджет йөкләмәләре арасындагы аермадан артмаган күләмдә яңа бюджет йөкләмәләре кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы РФ Бюджет Кодексы һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган башка федераль законнар нигезләмәләрендә каралган очрактарда мондый муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларының гамәлдә булу срогынан тыш йөкләмәләргә үтәүне күздә тотып торган муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр төзи. Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр төзү өчен билгеләнгән күрсәтелгән Нигезләмәләр шулай ук элек төзелгән муниципаль контрактларга, башка шартнамәләргә үзгәрешләр керткәндә кулланыла.

4. Бюджет акчаларын алучы акчалата йөкләмәләргә түләү һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәкле башка документлар нигезендә бюджет акчалары исәбеннән түләү бурычын раслый.

5. Районның финанс-бюджет палатасы бюджет һәм акча йөкләмәләрен исәпкә куйганда, акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләгәндә өлгә статьяның 1 пунктында каралган тиешле тәртип нигезендә:

бюджет йөкләмәләренең бюджет йөкләмәләренең тиешле лимитларыннан яисә бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләреннән артмавы, шулай ук бюджет йөкләмәсе турындагы мәгълүматның бюджетлар чыгымнары классификациясе кодына туры килүе;

исәпкә куелган тиешле бюджет йөкләмәсе турындагы мәгълүматның акча йөкләмәсе турындагы мәгълүматка туры килүе;

акча йөкләмәсен түләү өчен түләү документында күрсәтелгән мәгълүматның акча йөкләмәсе турындагы мәгълүматка туры килүе;

акча йөкләмәсе барлыкка килүне раслый торган документлар булу.

Районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән һәм өлгә статьяның 1 пунктында каралган тәртиптә өлгә пунктта күрсәтелгән мәгълүматка өстәмә рәвештә тикшерелергә тиешле башка мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

Бюджет йөкләмәсе муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән очракта, муниципаль ихтыяҗларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып

алулар өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контрактлар реестрында муниципаль контракт турындагы белешмәләрнең һәм муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән бюджет йөкләмәсен исәпкә алу турындагы белешмәләрнең муниципаль контракт шартларына туры килүен өстәмә рәвештә тикшереп торуга җавап бирелә.

Акча йөкләмәләрен түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет йөкләмәләренең алуыга җиткерелгән лимитлары чикләрендә җавап бирелә.

Гавами норматив йөкләмәләр буенча акча йөкләмәләрен түләү алуыга җиткерелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә җавап бирелә.

6. Акча йөкләмәләренең үтәлешен раслау бюджетның бердәм счетыннан физик яисә юридик затлар файдасына акчаларның исәптән чыгарылуын раслый торган түләү документлары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халыкара хокук субъектлары бюджетлары, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акча йөкләмәләрен үтәү буенча акчалата булмаган операцияләр үткәрелүен раслый торган башка документларны тикшерү нигезендә җавап бирелә.

51 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча җирлек бюджетын үтәү, җыелма бюджет язмасы нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторы, администраторы тарафыннан җавап бирелә, моңа җирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә бюджетның бердәм счетындагы акчаларның калдыклары белән идарә итү операцияләре керми.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлгә тиешле акчалата йөкләмәләр өчен түләүне санкцияләү Җирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә җавап бирелә.

52 статья. Бюджет үтәлеше операцияләрен исәпкә алу өчен шәхси счетлар

1. Җирлек бюджетын үтәү буенча бюджет процессында катнашучылар тарафыннан аларның бюджет вәкаләтләре кысаларында башкарыла торган операцияләргә исәпкә алу Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Федераль казначылыкның территориаль органында һәм (яисә) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органында ачыла торган лицевой счетларда башкарыла.

Федераль казначылыкта ачыла торган шәхси счетлар Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган вәкаләтләр кысаларында Федераль казначылык билгеләгән тәртиптә алып барыла.

Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль органында ачыла торган шәхси счетлар Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында каралган вәкаләтләр кысаларында Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы билгеләгән тәртиптә ачыла һәм алып барыла.

53 статья. Бюджет сметасы

1. Җирлекнең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларының баш күрсәтмәсендә билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

2. «Россия Федерациясендә капитал салуларны яклау һәм бүләкләү турында» 2020 елның 1 апрелендәге 69-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә төзелгән капитал салуларны яклау һәм бүләкләү турында килешү (килешү) тарафыннан юридик затка субсидия бирү турында килешү (килешү) төзү бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларының җавап бирелә булу срогынан арткан вакытка әлеге Федераль закон нигезендә билгеләнә торган чыгымнарны каплау сроклары һәм күләмнәре чикләрендә җавап бирелә.

Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен башкаруны тәэмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә аңа кадәр җиткерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры

килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланьрга тиеш.

Житәкчесенә аны казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә раслау хокукы бирелгән казна учреждениесенең бюджет сметасы күрсәткечләре чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә, шулай ук өстәмә рәвештә дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясенәң житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары.

#### 54 статья. Финанслауның иң чик күләмнәре

1. Жирлекнең финанс органы билгеләгән очракта һәм тәртиптә чыгымнар буенча жирлек бюджеты үтөлешен оештырганда агымдагы финанс елының тиешле чорында акча йөкләмәләре өчен түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәрен) раслау һәм бюджет акчаларын баш күрсәтүчегә, күрсәтүчегә һәм алучыларга житкерү күздә тотылырга мөмкин.

2. Финанслауның иң чик күләмнәре тулаем алганда жирлекнең бюджет акчаларын баш күрсәтүчесенә, күрсәтүчесенә һәм алучысына карата агымдагы финанс елы башыннан башлап ай саен яисә квартал саен үсә барган йомгак белән йө бюджет акчаларын баш күрсәтүчеләрне, күрсәтүчеләрне һәм алучыларны финанслауга заявкалар нигезендә тиешле кварталга билгеләнә.

55 статья. Бюджетны үтәгәндә бюджет турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш алынган керемнәренә файдалану

1. Жирлек бюджетын үтәгәндә бюджет турындагы карар белән расланган керемнәренәң гомуми күләменнән тыш фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә, жирлекнең финанс органы тарафыннан муниципаль бурычларны, муниципаль бурычны биләүгә, шулай ук, аларны үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре житәрлек булмаган очракта, жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жибәрелергә мөмкин., жирлек бюджеты нигезендә жыелма бюджет язмасында каралган.

2. Бюджетара трансфертлар һәм физик һәм юридик затлардан максатчан билгеләнештәге, шул исәптән жирлек бюджетына әлегә Нигезләмәнең 45 статьясындагы 3 пунктында билгеләнгән тәртиптә кертгән, бюджетны үтәгәндә бюджет турында карар белән расланганнан тыш фактта алынган кире кайтарылмый торган кертемнәр бюджет чыгымнарын арттыруга тиешенчә, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертп, максатчан билгеләнеш.

3. Жирлек милкендәге акцияләренә һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан алына торган акчалар тиешенчә 100 процент норматив буенча жирлек бюджетына күчерелергә тиеш.

#### 56 статья. Бюджет иммунитета

1. Жирлек бюджеты иммунитета хокукий режимнан гыйбарәт, бу очракта жирлек бюджеты акчаларына түләтү бары тик суд акты нигезендә генә башкарыла, моңа Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очраклар керми.

2. Жирлек бюджетлары акчаларына суд приставлары хезмәте тарафыннан түләтүләр, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очраклардан тыш, башкарылмый.

3. Жирле үзидарә органнарының йө шушы органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә граждана яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында жирлеккә карата дөгъвалар буенча суд актларын, шулай ук жирлек акчалары исәбеннән акчаларны түләтү турындагы эре дөгъвалар буенча суд актларын (акчаларны түләтү турындагы суд актларыннан тыш, жирле үзидарә

органнарының йә шушы органнарның вазыйфаи затларының субсидия жаваплылыгы тәртибендә бюджет акчаларын бүлүчеләр) түбәндәге тәртиптә башкарыла:

Башкарма документ суд карарының резолютив өлешендә суд актын үтәү чыганагы күрсәтелгәндә - жирлек казнасы исәбеннән үтәүгә кабул ителә.

Үтәү өчен суд акты жирлекнең финанс органына тапшырыла.

Судта муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен яклаучы жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче суд акты чыгарылганнан (кабул ителгәннән) соң 10 көн эчендә жирлекнең финанс органына эшнә судта карау нәтижәләре турында мәгълүмат җибәрергә тиеш.

Муниципаль берәмлеккә карата куела торган һәм муниципаль казна исәбеннән канәгатьләнделерелә торган дөгъва яисә башка таләпләр суд тарафыннан канәгатьләнделерелгәндә, муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын судта муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен яклаучы баш бүлүче шулай ук жирлекнең финанс органына суд актына шикаять бирү өчен нигезләр булу турында хәбәр итә.

Суд актына шикаять бирү өчен нигезләр булганда, муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүче, суд акты закон көченә кәргән көннән бер айдан да соңга калмыйча, жирлекнең финанс органына шикаять нәтижәләре турында мәгълүмат бирергә тиеш.

4. Үтәүгә кәргән башкарма документка түбәндәгеләр кушымта итеп бирелергә тиеш: суд актының суд тарафыннан таныкланган күчәрмәсе, шулай ук түләтүченең түләтелергә тиешле акчалар күчәрелергә тиешле банк счётының реквизитларын күрсәтеп, түләтүченең гаризасы.

Гаризага түләтүче йә аның вәкиле ышанычнамә яисә ышанычнамәнең нотариаль таныкланган күчәрмәсе яисә вәкил вәкаләтләрен таныклаучы башка документ кушып имза сала.

Башкару кәгазенең дубликаты аны бирү турында суд билгеләмәсенең тиешле үрнәгенә таныкланган күчәрмәсе белән бергә башкаруга җибәрелә.

Жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарма документ кабул ителгән вакыттан алып биш көн эчендә кире кайтарыла.:

- югарыда күрсәтелгән нинди дә булса документны тапшырмау;

- санап үтелгән документларның Россия Федерациясе Граждан процессуаль кодексы, Россия Федерациясе арбитраж процессуаль кодексы һәм "Башкару эшчәнлегә турында" 2007 елның 2 октябрәндәге 229-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләргә туры килмәве;

- башкару документын үтәүгә тапшыруның Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срогын бозу;

- түләтүченең башкарма документны кире алу турында гариза бирүе.

Үтәүгә кәргән башкарма документлар судка кире кайтарылырга мөмкин:

- башкарма документны кире алу турында гаризаны (йә суд актын) судка тапшыру;

- бурычлы, йә түләтүче, йә суд тарафыннан үтәлергә тиешле суд актын юкка чыгара торган документны тапшыру;

- үтәүгә кәргән документларны түләтүчегә кире кайтару мөмкинлегә булмау.

Күрсәтелгән нигезләр буенча башкарма документлар судка кире кайтарылган очракта, түләтүчегә аннан кәргән барлык документлар кушымтасы белән хәбәрнамә җибәрелә.

Башкару документын түләтүчегә кире кайтару күрсәтелгән документны "Башкару эшчәнлегә турында" закон нигезендә исәпләнә торган срок чикләрендә үтәүгә яңадан күрсәтү өчен каршылык булып тормый.

Муниципаль берәмлектән бюджет акчалары исәбеннән акчалар түләтү турындагы суд актын үтәүгә башкару кәгазе кәргән көннән алып 3 ай эчендә жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарылырга тиеш.

Суд актын билгеләнгән вакытта үтәү мөмкин булмаган очракта, жирлекнең финанс органы, үтәлмәү сәбәбен күрсәтеп, суд актын үтәү мөмкин булмавын раслый торган тиешле документларны кушып, башкарма документны кире кайтара һәм "Башкару эшчәнлегә

турында" 2007 елның 2 октябрэндәге 229-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә суд приставлары хезмәтенә мөрәжәгать итү тәртибен аңлата.

Суд актларын үтәү бу максатларга бюджет турындагы карарда каралган ассигнованиеләр хисабына гамәлгә ашырыла. Суд актларын бюджет турындагы карар белән расланган ассигнованиеләрдән артыграк күләмдә үтәгәндә җыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертелә.

Җирлекнең финанс органы башкарма документларны һәм аларны үтәүгә бәйле һәм казна акчалары исәбеннән тапшырылган башка документларны исәпкә ала һәм саклый.

Җирлекнең финанс органы суд актларын килү турында алар килгәннән соң өч көн эчендә хәбәрнамәле заказлы хат һәм почта аша белән түләтүчегә язма рәвештә хәбәр итә.

57 статья. Агымдагы финанс елын төгәлләү

1. Агымдагы финанс елында бюджет үтәлеше буенча операцияләрне төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә җирлекнең финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Җирлек бюджетын үтәү буенча операцияләр бу елның 31 декабрэндә тәмамлана.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре агымдагы елның 31 декабрэндә үз көчен югалта.

3. Агымдагы финанс елының 1 гыйнварына субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар рәвешендә файдаланылмаган бюджетара трансфертлар агымдагы финанс елының беренче 15 эш көне эчендә элек бирелгән бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнеше булган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калган өлеше тиешле бюджет керемнә күчерелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләрне үтәп, алар бирелгән бюджет керемнә түләтелергә тиеш.

Бюджет акчаларының баш администраторы тарафыннан субсидияләр һәм хисап финанс елында файдаланылмаган максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар рәвешендә бирелгән бюджетара трансфертларга ихтыяҗ булу (булмау) турында карарлар кабул итү, шулай ук күрсәтелгән бюджетара трансфертларның элек бирелгән бюджетка кире кайтарылуы ихтыяҗлар бюджет акчаларының баш администраторы билгеләгән тәртиптә төзелгән, элек бирелгән бюджет чыгымнары турындагы хисап нигезендә гамәлгә ашырыла, һәм күрсәтелгән акчалар бюджетка кергән көннән алып 30 календарь көннән дә соңга калмыйча тапшырылган.

4. Агымдагы финанс елында файдаланылмаган максатчан билгеләнештәге бюджетара трансфертларга ихтыяҗ булу турында бюджет акчаларының баш администраторы карары нигезендә күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калган өлешеннән артмаган күләмдәге акчалар Чираттагы финанс елында бюджет керемнә кайтарылырга мөмкин. күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәэмин итү өчен алар элек бирелгән иде.

5. Федераль бюджеттан бирелгән файдаланылмаган бюджетара трансфертларны түләтү Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

6. Җирлекнең финанс органы бюджет акчаларын алучыларны агымдагы финанс елы тәмамланганда Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия Федерациясендә эшләми торган бәйрәм көннәрендә эшчәнлекләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән тәэмин итү тәртибен билгели.

7. Агымдагы финанс елы ахырына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә банк депозитларында урнаштырылган акчаларның булуы рәхсәт ителә.

5 бүлек. Җирлек бюджетының үтәлеше турында хисап әзерләү, карау һәм раслау

58 статья. Бюджет хисапчылыгын әзерләү

1. Бюджет исәбенә алу һәм бюджет хисабы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет законнарының башка нормалары белән билгеләнә.

2. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисап квартал саен бирелә.

3. Жирлекнең бюджет хисабы һәм хисаплары жирлекнең финанс органы тарафыннан бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының (администраторларының) җыелма бюджет хисабы нигезендә төзелә.

4. Жирлекнең бюджет хисабы жирлекнең финанс органы тарафыннан жирлекнең башкарма комитетына тапшырыла. Агымдагы финанс елының беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисап жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм шул ук хисап белән жирлек Советына, жирлекнең контроль-хисап органына жиберелә.

5. Жирлек бюджет акчаларын баш күрсәтүчеләр, жирлек бюджеты керемнәренә Баш администраторлары, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары бюджет акчаларын ведомство буйсынуындагы алуучылар (күрсәтүчеләр), бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторлары тарафыннан тапшырылган бюджет хисабы нигезендә җыелма бюджет хисабын төзиләр.

Жирлек бюджеты акчаларының Баш администраторлары жирлекнең финанс органына җыелма бюджет хисабын, 1 квартал, ярты ел, тугыз ай, финанс елы хисапларын тапшыралар.

6. Бюджет хисабына:

1) жирлек бюджеты керемнәренә, чыгымнарының һәм кытлыгының гомуми суммасын күрсәтеп, хисап чорында жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап;

2) бюджет үтөлеше балансы;

3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;

4) акчалар хәрәкәте турында хисап;

5) аңлатма язуы.

59 статья. Жирлек бюджетының үтөлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Жирлек бюджеты үтөлеше турында еллык хисап Жирлек Советында каралганчы төп бюджет акчалары администраторларының бюджет хисапларын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә алган тикшерү узарга тиеш.

2. Жирлек бюджетының үтөлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү Жирлекнең контроль-хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Авыл жирлегенең контроль-хисап органына тышкы тикшерү өчен башкарма комитет тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет Кодексы нигезендә өлгә Нигезләмәнең 46 статьясындагы 6 өлешендә каралган бюджет хисабы һәм документлар тапшырыла.

4. Жирлек башкарма комитеты аңа бәяләмә әзерләү өчен агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча жирлек бюджетының үтөлеше турында хисап тапшыра. Жирлек бюджеты үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла.

5. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә жирлекнең контроль-хисап органы тарафыннан жирлек Советына тапшырыла һәм бер үк вакытта жирлекнең башкарма комитетына жиберелә.

60 статья. Жирлек Советы каравына Жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап бирү

1. Жирлек бюджетының үтөлеше турында еллык хисап Жирлек Советы карары белән раслана.

2. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирлек Советының жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карары проекты, резерв фонды ассигнованиеләренә үтөлеше турындагы хисап, жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитлары турындагы хисап, эчке бурычның торышы

турындагы хисап һәм бюджет законнары нигезендә башка хисаплар тапшырыла.

3. Жирлек советы жирлекнең Контроль-хисап органы бәяләмәсен алганнан соң жирлек бюджетының үтөлеше турындагы хисапны карый.

Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижеләре буенча жирлек Советы Бюджет үтөлеше турындагы карарны раслау йә кире кагу турында Карар кабул итә.

Жирлек Советы Бюджет үтөлеше турындагы карарны кире каккан очракта, ул белешмәләрнең дәрәҗәсе тулы булмаган чагылышы фактларын билгеләү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кайтарыла.

4. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап жирлек Советына бу елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

61 статья. Жирлек Советы тарафыннан бюджет үтөлеше турында карар проектын карау һәм раслау

1. Жирлек Советының жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карары белән, керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет кытлыгының (профицитаының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турындагы хисап раслана.

2. Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты керемнәре;

жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджетлар кытлыгын финанслау чыганаclarы классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы.

Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар белән шулай ук жирлек советы карары белән жирлек бюджеты үтөлеше турында Карар кабул итү өчен билгеләнгән башка күрсәткечләр раслана.

2. Жирлек Советының жирлек бюджеты үтөлеше турындагы хисапны раслау турындагы карары билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

4 бүлек. Бюджет бозулары һәм бюджет мәжбүр итү чараларын куллану турында гомуми нигезләмәләр

62 статья. Бюджет бозу төшенчәсе

1. Жирлек башкарма комитеты, районның финанс-бюджет палатасы, бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы), муниципаль заказчы тарафыннан кылынган эшләр бюджет бозу дип таныла.:

1) Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезләмәләрен һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган башка хокукий актларны бозу;

2) физик затларга Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен билгели торган хокукий актлар нигезләмәләрен бозу, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда Россия Федерациясе бюджет системасының керемнәрен булдыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру гавами-хокукий берәмлеккә зыян китерүгә китереп;

3) бюджеттан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (киләшүләрнең) шартларын бозу;

4) муниципаль контрактлар шартларын бозу;

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән бюджет процессында катнашучыга карата мәжбүри бюджет чарасы куллану, тиешле нигезләр булганда, аның вазыйфаи затларын Россия Федерациясе законнарында каралган җаваплылыктан азат итми.



63 статья. Мәжбүриләүнең бюджет чараларын куллану

1. Бюджет кагыйдәләрен бозган өчен мәжбүр итү буенча бюджет чарасы Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә финанс органнары һәм Федераль казначылык органнары тарафыннан кулланыла.

2. Бюджет чараларын куллану буенча финанс органнарының һәм Федераль казначылыкның вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексының хокукий нормалары белән билгеләнгән.